

SVERIGES OFFICIELLA STATISTIK

HÄLSO- OCH SJUKVÅRD



HÄLSO- OCH SJUKVÅRD

VID

FÖRSVARET ÅR 1953

FÖRSVARETS SJUKVÅRDSSTYRELSE

STOCKHOLM 1955

INLEDNING TILL

**Hälso- och sjukvård vid försvaret / Försvarets sjukvårdsstyrelse.
– Stockholm, 1912-1970. - (Sveriges officiella statistik).**

Täckningsår: 1911-1969.

1911-1913: Arméförvaltningens sjukvårdsstyrelses underdåniga berättelse.

1914-1930: Hälso- och sjukvård vid armén.

1931-1936: Hälso- och sjukvård vid armén samt flygvapnet /
Arméförvaltningens sjukvårdsstyrelse ; Flygstyrelsen.

1937-1942: Hälso- och sjukvård vid armén och flygvapnet samt veterinärvård
vid armén / Arméförvaltningens sjukvårdsstyrelse ;
Flygförvaltningen ; Överfältveterinären.

1943-1944: Hälso- och sjukvård vid försvaret och veterinärvård vid armén /
Försvarets sjukvårdsförvaltning; Överfältveterinären.

Från 1943 ingår även Hälso- och sjukvård vid marinen, som utkom 1911-
1942, i denna serie.

1911-1936 ingår veterinärvård vid armén i ett särskilt avsnitt i denna serie.

Föregångare:

Bidrag till Sveriges officiella statistik. K, Hälso- och sjukvården. 1,
Sundhetskollegii underdåniga berättelse för år ... – Stockholm : Norstedt,
1864-1912. - Sundhetskollegium ersattes 1879 av Medicinalstyrelsen.
Täckningsår: 1861-1910 = Ny följd 1-50.

Efterföljare:

Hälso- och sjukvård vid försvaret / Försvarets sjukvårdsstyrelse. – Stockholm :
1973–1975. – (Sveriges officiella statistik).
Täckningsår: 1970/72-1973/74.

Veterinärvård vid armén / Överfältveterinären. – Stockholm : 1946-1957. –
(Sveriges officiella statistik).
Täckningsår: 1945-1955.

Översiktspublikation:

Historisk statistik för Sverige. Statistiska översiktstabeller : utöver i del I och del II
publicerade t.o.m. år 1950 / Statistiska centralbyrån. – Stockholm, 1960.
S. 163: Tab. 157. Militära sjukvården 1903-1947.

Hälso- och sjukvård vid försvaret. År 1953. – (Sveriges officiella statistik).
Digitaliserad av Statistiska centralbyrån (SCB) 2011.

SVERIGES OFFICIELLA STATISTIK

HÄLSO- OCH SJUKVÅRD



HÄLSO- OCH SJUKVÅRD

VID

FÖRSVARET ÅR 1953

FÖRSVARETS SJUKVÅRDSSTYRELSE

STOCKHOLM 1955

STATISTIQUE OFFICIELLE DE LA SUÈDE

**HYGIÈNE ET SERVICE MÉDICAL
AUX FORCES MILITAIRES EN 1953**

**L'ADMINISTRATION DU SERVICE
DE SANTÉ MILITAIRE**

STATISTISKA CENTRALBYRÅN
BIBLIOTEKET
STOCKHOLM 27

STOCKHOLM 1955
KUNGL. BOKTRYCKERIET P. A. NORSTEDT & SÖNER

Till KONUNGEN

Försvarets sjukvårdsstyrelse får härmed avgiva underdånig berättelse över verksamheten under år 1953.

I föreliggande publikation hava jämväl influtit armé-, marin- och flyg-överläkarnas berättelser över hälso- och sjukvården vid respektive försvarsgrenar under år 1953.

Stockholm i september 1954.

U n d e r d å n i g s t

CARL ERIK GROTH

KARL ERIKSSON

Gunnar Hävermark

Innehåll

	Sid.		Sid.
Textavdelning			
<i>I Verksamhet avseende samtliga försvarsgrenar</i>	1	<i>IV Flygvapnet</i>	19
A. Besiktningen av värnpliktiga	1	A. Läkare vid flygvapnet	19
B. Verksamheten vid försvarets sjukvårdsstyrelse	3	B. Hälso- och sjukvårdsförhållanden vid flygvapnet	19
C. Glasögondepåns verksamhet	4	1. Sjukvårdspersonalen	19
D. Tuberkulosbekämpandet vid försvaret	5	2. Sjukvårdslokalerna och -materielen	19
E. Tandvården vid försvaret	6	3. Hälso- och sjukvårdsförhållanden vid flygvapnet	19
F. Skyddskoppningen vid försvaret	6	4. Läkareundersökning av flygande personal	20
G. Desinfektionsverksamheten vid försvaret	7	5. Olycksfall i samband med flyghaverier	20
H. Sjuklighet, sjukdomar och sjukvård vid försvaret	7	6. Sjuktransportflygningar	20
<i>II Armén</i>	12	Bilagor	
A. Fältläkarkåren m. m.	12	Tab. 1. Sjukligheten bland försvarets personal	22
B. Utbildningsfrågor	12	2. Smittsamma könssjukdomar bland manskap vid försvaret	28
C. Sjukvårdsmateriel	13	3. Sjukdomar bland personal vid försvaret	29
D. Hälso- och sjukvård vid armén	13	4. Sjukdomar vid olika förband inom försvaret	34
<i>III Marinen</i>	15	5. Antal avlidna vid försvaret	40
A. Marinläkarkåren	15	6a. Å garnisonssjukhusen vårdade militära patienter	41
B. Hälso- och sjukvårdsförhållanden vid marinen	15	6b. Samtliga å garnisonssjukhusen vårdade patienter	41
1. Sjukvårdspersonalen	15	7. Läkareundersökningar av den till första flygutbildning inryckande personalen	42
2. De sanitära förhållandena i land	15	8. Olycksfall i samband med flygning	42
3. De sanitära förhållandena till sjöss	16	9. Sjuktransportflygningar	42
4. Sjukvårdslokalerna	17		
5. Sjukvårdsmaterielen	17		

Table des matières

	Page		Page
<i>I Activité concernant l'armée, la marine et les forces aériennes</i>	1	<i>Col. 1: Régiments. Col. 2: Malades restés de l'année précédente. Col. 3—14: Malades entrés par mois. Col. 15: Total des malades entrés. Col. 16: Sortis capables de continuer leur service militaire. Col. 18: Sortis incapables de reprendre leur service militaire. Col. 19: Décédés. Col. 20: Nombre de malades restant l'année suivante. Col. 21—24: Nombre de journées de traitement, (21) à la chambre et à l'infirmerie, (22) à l'hôpital militaire, (23) à l'hôpital civil, (24) totaux. Col. 25: Journées de malades pour 100 jours d'exercice.</i>	
A. Examen des conscriptionnaires	1	Tabl. 2. Maladies vénériennes	28
B. Activité dans l'Administration du Service de Santé militaire	3	3. Maladies dans les forces militaires	29
C. Activité du bureau de lunettes	4	4. Maladies dans les régiments etc.	34
D. La lutte contre la tuberculose	5	5. Mortalité et causes du décès dans les forces militaires	40
E. Soins dentaires	6	6a. Conscriptionnaires malades, traités dans les hôpitaux militaires	41
F. Vaccination et revaccination	6	6b. Total des malades traités dans les hôpitaux militaires	41
G. Désinfection	7	7. Examens médicaux du personnel entrant pour sa première information d'aviation	42
H. Morbidité, maladies et soins aux malades	7	Approuvés. Non approuvés. Causes de réformation. — Maladies des yeux etc., Maladies des oreilles etc., Autres maladies diverses, Combinaisons.	
<i>II L'armée</i>	12	Tabl. 8. Accidents d'aviation	42
A. Les médecins de l'armée	12	Nombre des accidents d'aviation avec décès, Nombre des décès dans 90 jours, Nombre des hommes (officiers, sous-officiers, conscriptionnaires) frappés gravement, resp. légèrement.	
B. Des cas de cours professionnel	12	Tabl. 9. Transferts des malades par aviation	42
C. Le matériel de santé	13	Nombre d'ascensions, Nombre de transferts, Durée d'ascensions en tout et par ascension, Nombre de kilomètres d'ascension en tout et par ascension, Nombre des personnes transférées (malades, personnel du service médical, autres, totaux).	
D. Hygiène et service médicale à l'armée . .	13		
<i>III La marine</i>	15		
A. Les médecins de la marine	15		
B. Hygiène et service médicale à la marine	15		
1. Les infirmiers	15		
2. Les conditions d'hygiène à terre . . .	15		
3. Les conditions d'hygiène à bord . . .	16		
4. Les locaux du service de santé . . .	17		
5. Le matériel de santé	17		
<i>IV Les forces aériennes</i>	19		
A. Les médecins des forces aériennes . . .	19		
B. Hygiène et service médicale aux forces aériennes	19		
1. Les infirmiers	19		
2. Les locaux du service de santé . . .	19		
3. Les conditions d'hygiène	19		
4. Examens médicaux sur le personnel d'aviation	20		
5. Accidents d'aviation	20		
6. Transferts des malades par aviation	20		
Tabl. 1. Morbidité dans les forces militaires .	22		

I. Verksamhet avseende samtliga försvarsgrenar

A. Besiktningen av värnpliktiga

Besiktningen av värnpliktiga har verkställt jämlikt Kungl. Maj:ts kungörelse av den 20 september 1951 (SFS nr 645) angående läkarbesiktning av värnpliktiga och av dem, som söka fast anställning vid krigsmakten m. m. (besiktningskungörelsen). Enligt 1 § besiktningskungörelsen hänföras de värnpliktiga vid läkarbesiktning, som skall äga rum enligt inskrivningsförordningen, efter kroppsbeskaffenhet och allmänt hälsotillstånd till besiktningsgrupper enligt följande grunder:

Vid inskrivning, under tjänstgöring eller eljest.

Besiktningsgrupp 1 — Dugliga till krigstjänst vid samtliga försvarsgrenar.

Besiktningsgrupp 2 — Dugliga till krigstjänst men mindre lämpliga vid viss försvarsgren eller visst truppslag.

Besiktningsgrupp 3 — Dugliga till krigstjänst i begränsad omfattning. Användbara i vissa befattningar i fält (ombord).

Besiktningsgrupp 4 — Dugliga till krigstjänst i väsentlig begränsad omfattning. Ej användbara i fält (ombord).

Besiktningsgrupp 0 — Odugliga till krigstjänst. (Hit hänföras värnpliktiga vilka till följd av lyte, stadigvarande sjukdom, bestående kroppslig svaghet eller annan dylik orsak äro odugliga till krigstjänst.)

Endast vid inskrivning.

Besiktningsgrupp T — Tillfälligt odugliga till avsedd tjänst. (Hit hänföras dels värnpliktiga, vilka på grund av försenad eller otillräcklig kroppsutveckling, övergående sjukdom eller annan dylik anledning böra under viss tid befrias från

tjänstgöringsskyldighet, dels värnpliktiga med begränsad krigsduglighet, därest de kunna förväntas vid en senare tidpunkt — efter läkarbehandling eller eljest — bliva i avsevärd grad mer dugliga till avsedd tjänst.)

Försvarets sjukvårdsstyrelse har i besiktningsreglemente av den 15 september 1952 (Tsjv nr 7) meddelat närmare föreskrifter angående sättet och ordningen för utförande av läkarbesiktning, angående vilka fel, lyten och sjukdomar som äro av betydelse för bedömande av tjänstbarheten samt angående användbarhet i olika tjänster.

Resultaten av besiktningen av värnpliktiga vid inskrivningsförrättningarna år 1953 ha som vanligt sammanställts inom centrala värnpliktsbyrån. Däribland märkas åtskilliga uppgifter av intresse ur medicinsk synpunkt.

Antalet prövade vid inskrivningarna under åren 1949—1953 framgår av följande tablå:

Antalet prövade vid inskrivningarna år					
	1949	1950	1951	1952	1953
Under- åriga	1 111	1 579	1 398	1 526	2 075
Rätt- åriga	41 477	40 362	39 703	38 412	38 531
Över- åriga	446	858	1 369	1 503	1 934
Summa	43 034	42 799	42 470	41 441	42 540

Antalet prövade vid besiktningarna år 1953 var 42 540, varav 90,6 % voro rättåriga, 4,5 % överåriga och 4,9 % underåriga. Med rättåriga avses här den som blivit prövad det år, under vilket han

	Antal prövade till besiktningsgrupp						Ej ang.	Summa
	O	T	4	3	2	1		
Underåriga . . .	1	—	5	22	662	1 385	—	2 075
Rättåriga . . .	1 290	1 095	1 199	2 227	12 173	19 961	586	38 531
Överåriga . . .	215	80	183	208	510	630	108	1 934
Summa 1953	1 506	1 175	1 387	2 457	13 345	21 976	694	42 540
1952	1 437	1 183	1 259	2 619	12 211	22 045	687	41 441

fyllt 19 år. Ökningen av antalet överåriga under de senaste åren beror huvudsakligen på inskrivning av värnpliktiga, vilka genom naturalisation blivit svenska medborgare.

Fördelningen på besiktningsgrupper framgår av ovanstående tablå:

Av samtliga rättåriga blevo vid 1953 års inskrivningar 3,4 % frikallade och 2,8 % förklarade tillfälligt odugliga (T), medan 3,1 % fördes till besiktningsgrupp 4, 5,8 % till grupp 3, 31,6 % till grupp 2 och 51,8 % till grupp 1; för 1,5 % har besiktningsgrupp ej angivits. Vid en jämförelse mellan olika inskrivningsområden visar io 9 det relativt största antalet frikallade (4,5 %) och värnpliktiga i grupp 3 (8,3 %) men det

relativt lägsta antalet i grupperna 1 och 2, inkl. ej angiven grupp (79,8 %).

I Tab. A redovisas kroppsfel och sjukdomar hos sådana prövade rättåriga, som hänförts till grupperna O, T, 4 och 3.

Den viktigaste kassationsorsaken (grupp O) bland prövade rättåriga var psykiska sjukdomar (sinnessjukdom och sinnesslöhet), vilka svarade för nära en tredjedel av samtliga fall (32 %). Närmast kommo stödje- och rörelseorganens sjukdomar med 12 % och ämnesomsättnings-, endokrina och blodsjukdomar (13 %). I fråga om de tillfälligt odugliga (grupp T) var bildnings- och utvecklingsfel, tuberkulos, munhållans, matsmältningsorganens och bukväggens sjukdomar samt tillfällig sjukdom eller

Tab. A. Kroppsfel och sjukdomar hos prövade rättåriga (födda 1934) vid inskrivningsförrättningarna år 1953.

	Rättåriga i grupp			
	O	T	4	3
Bildnings- och utvecklingsfel	2,0	37,3	2,6	4,8
Tuberkulos	6,0	16,0	2,3	1,8
Övriga infektionssjukdomar	1,1	5,8	1,8	1,5
Ämnesomsättnings-, endokrina o. blodsjukdomar	12,6	0,8	1,8	2,2
Sinnessjukdom	4,6	1,7	3,1	1,2
Sinnesslöhet (nedsatt fattningsförmåga)	27,7	0,1	28,2	22,0
Fallandesot	5,9	0,9	0,8	0,0
Övriga sjukdomar i nervsystemet	6,3	1,1	2,3	2,8
Ögonsjukdomar	5,7	0,8	17,8	18,2
Öronsjukdomar	5,5	1,7	8,5	7,6
Cirkulationsorganens sjukdomar	3,7	4,6	5,5	6,5
Andningsorganens sjukdomar	2,9	1,7	4,8	4,4
Munhållans, matsmältningsorganens och bukväggens sjukdomar	1,2	11,3	1,1	2,5
Urin- och könsorganens sjukdomar	2,1	2,6	1,3	0,6
Hudsjukdomar och sjukdomar i bindväven	0,8	0,7	0,9	1,6
Svalster	0,2	0,3	—	—
Stödje- och rörelseorganens sjukdomar	11,7	4,2	17,1	22,2
Tillfällig sjukdom el. svaghet efter sjukdom (olycksfall)	—	8,4	0,1	0,1
Summa	100,0	100,0	100,0	100,0

svaghet efter sjukdom eller olycksfall de viktigaste orsakerna; till dessa hänfördes nära tre fjärdedelar av fallen. De till grupp 4 och 3 förda ledo framför allt av psykiska sjukdomar, stödj- och rörelseorganens sjukdomar och ögonsjukdomar.

Till dessa kroppsfel och sjukdomar hos de värnpliktiga vid *läkarbesiktningarna vid inskrivningen* kommo yt-

terligare de som framträtt vid *besiktning å förbanden efter inryckning*.

Uppgift om kroppsvikt ingår från och med 1953 i inskrivningslängden. Det har därför blivit möjligt att fördela de prövade efter såväl kroppslängd som kroppsvikt. De rättårigas medellängd utgjorde 175,7 cm och medelvikten 66,0 kg.

B. Verksamheten vid försvarets sjukvårdsstyrelse

Besiktningsreglementet. Nya föreskrifter angående läkarundersökning av ubåts- och dykarpersonal samt vissa andra ändringar av besiktningsreglementets bestämmelser ha under året utfärdats.

Läkarverksamheten vid förbanden. Tidigare utfärdat memorandum rörande förbandsläkarnas sjukvårdande verksamhet har under året reviderats (Tsjv nr 8/53).

Tuberkulosbekämpande. Se härom under avdelning D.

Psykiatriska undersökningar. Liksom tidigare år ha även under 1953 militärpsykiatriska undersökningar av vissa värnpliktiga m. fl. ägt rum i samband med inryckning till första tjänstgöring. Antalet undersökta har uppgått till omkring 1 600.

Tandvård. Se härom under avdelning E.

Garnisonssjukhusen. Garnisonssjukhusets i Boden om- och tillbyggnad har fortskridit planenligt. Fortsatta förhandlingar ha ägt rum med Norrbottens läns landsting beträffande garnisonssjukhusets framtida utveckling.

Förbandssjuksköterskorna. Efter samråd med försvarsgrensöverläkarna samt svensk sjuksköterskeförening har sjukvårdsstyrelsen föranstaltat om utvidgning av förbandssjuksköterskornas medverkan i undervisningsverksamhet så att denna må omfatta visst biträde vid undervisningen i hälso- och sjukvård av jämväl annan personal vid förbanden än sjukvårdspersonal.

Sjukvårdsmateriel. Sjukvårdsstyrelsens centrala anstalter ha under året utökats med ett nytt förråd inom II. militärområdet. Den påbörjade omorganisationen och förbättringen av lokaler vid de centrala anstalterna i övrigt har fortsatt.

Försök ha under året utförts med bl. a. personlig utrustning, transportmateriel, blodtransportlådor.

Kurser för uppbördsmän av sjukvårdsmateriel samt förrådsmän i sjukvårdsmaterieltjänst ha hållits.

Läkemedel. Arbetet med tillverkning och uppläggning av djurläkemedel har avslutats.

Försökstillverkning av en ny typ injektionsampuller (ampiner) har med nädligt tillstånd bedrivits under större delen av året.

Tab. B. Antal under år 1953 levererade glas

Glasens styrka	Sfäriska — glas	Sfäriska + glas	Cylindriska glas	Andra glas	Summa glas
Under 3 D	2 833	303	2 059	62	5 257
3—6 D	774	96	438	—	1 308
Över 6 D	80	21	46	—	147
Summa	3 687	420	2 543	62	6 712
På 100 av alla glas	54,9	6,3	37,9	0,9	100,0

C. Glasögondepåns verksamhet

Under 1953 ha glasögon utlämnats till arméns, marinens och flygvapnets personal i enlighet med gällande anvisningar. Antalet utlämnade glas uppgick till 3 356 par, därav 2 875 till armén, 275 till marinen och 208 till flygvapnet. Under de närmast föregående åren (1952 och 1951) hade utlämnats 3 446 resp. 3 028 par glasögon.

Skytteglasögon utgöra 2 301 par eller 68,2 % av hela antalet, medan av gasmaskglasögon utlämnats 591 eller 17,8 % och av andra glasögon 41 eller 1,2 %; i bågar av icke fastställd typ utlämnades 423 par eller 12,8 %. Gruppen skytte-

glasögon omfattar sådana glas, som medföra för skjutning tillräcklig synskärpa, d v s minst 0,8. Dessutom levererades 126 glas som reparationsglas etc.

De sfäriska minusglasen, som förordnas åt närsynta, de sfäriska plusglasen, som förordnas åt presbyoper och översynta, samt cylinderglasen, som förordnas åt astigmat, utgjorde resp. 54,9, 6,3 och 37,9 % av hela antalet glas (Tab. B). Under rubriken »andra glas» redovisas planglas, mattglas, prismor etc. tillhoppa utgörande 0,9 % av samtliga.

Tab. C. Översikt över skärmbildsundersökningar vid försvaret år 1953.

	Hela antalet skärmbilds- undersökta	Hela antalet »utan åtgärd»	Hela antalet »till ut- red- ning»	Pågåen- de tu- berku- los	Ej säkert läkt tuber- kulos	Osä- ker pato- logisk	Övr. pato- lo- gisk	Olämpl. för skärmbild
<i>Undersökta vid inryckningar, repetitionsövningar m. m.</i>								
1. Genom patrull	168 404	165 075	3 329	1 035	877	1 211	201	5
a) Armén	138 912	136 157	2 755	824	766	998	162	5
b) Marinen	15 392	15 087	305	152	27	111	15	—
c) Flyget	14 100	13 831	269	59	84	102	24	—
2. Genom dispensär och lasarett	4 625	4 594	31	1	8	13	9	—
Summa	173 029	169 669	3 360	1 036	885	1 224	210	5

D. Tuberkulosbekämpandet vid försvaret

För bekämpandet av tuberkulos inom försvaret ha, liksom under åren 1942—1952, även under 1953 utförts skärmbildsundersökningar av försvaret tillhörande personal. Alltsedan 1 juli 1946 ha de flesta undersökningarna utförts genom försorg av medicinalstyrelsens skärmbildscentral, som även drivit försvarets fasta skärmbildsanläggningar i Stockholm, Göteborg, Karlskrona, Färösund, Vaxholm och Boden.

Då det är av största vikt att undersökningarna komma till stånd omedelbart efter inryckningarna, ha de förutom genom skärmbildscentralens patruller i den mån så varit erforderligt utförts vid centraldispensärer eller la-sarett.

Undersökningarna ha i första hand omfattat värnpliktiga i anslutning till deras inryckning till första tjänstgöring samt sjukvårdspersonal och anställda vid marinrättningar. I största möjliga utsträckning ha undersökningar även utförts bland värnpliktiga, som rycka in till repetitionstjänstgöring. Praktiskt taget obligatorisk har undersökningen varit bland nyanställda vid försvaret, såsom kollektivanställda m. fl. Förnyad skärmbildsundersökning av all personal har gjorts vid sådana förband där fall av tuberkulos inträffat.

På grund av alltmer omfattande skärmbildsundersökningar i medicinal-

styrelsens regi av befolkningen i olika län ha under 1953 inga skärmbildsundersökningar utförts vid inskrivningsförrättning. Försök ha i stället gjorts att såvitt möjligt genomföra obligatorisk skärmbildsundersökning vid all inryckning och anställning.

Sammanlagda antalet skärmbildsundersökningar inom försvaret under 1953 utgjorde, som framgår av *Tab. C*, 173 029.

Vid dessa undersökningar ha 3 145 fall företett misstänkt eller säker lungtuberkulos och på grund härav blivit föremål för vidare röntgenologisk och klinisk utredning.

Under 1953 tuberkulinundersöktes enligt *Tab. D* 40 130 personer, varav 29 407 vid armén, 6 046 vid marinen och 4 677 vid flygvapnet. Av dessa voro 20,3 % tuberkulinnegativa. För de olika försvarsgrenarna utgjorde procenttalen respektive 20,6, 20,0 och 19,0.

Calmettevaccinering utfördes i 7 211 fall, vilket motsvarar 88,4 % av de tuberkulinnegativa fallen. Vaccineringarna voro relativt mest omfattande vid flygvapnet, där 99 % av de tuberkulinnegativa ympades. Vid marinen och armén utgjorde procenttalen respektive 98 och 85.

Av de ympade blevo vid första ympningen 6 137 och vid andra ympningen 256 tuberkulinpositiva, tillhoppa således 6 393 eller 88,7 %.

Tab. D. Tuberkulinprovning och calmettevaccinering vid försvaret år 1953.

	Antal tuberkulinundersökta	Antal negativa	Därav ympade	Antal positiva efter		
				första ympn.	andra ympn.	Summa
Armén	29 407	6 060	5 153	4 278	213	4 491
Marinen	6 046	1 207	1 181	1 064	22	1 086
Flygvapnet	4 677	890	877	795	21	816
Summa	40 130	8 157	7 211	6 137	256	6 393

E. Tandvården vid försvaret

Verksamheten har bedrivits i huvudsak enligt bestämmelserna i Kbr den 19 juni 1945.

Genom den ökade utexamineringen i landet har tillgången på facktjänstgöringsskyldiga tandläkare förbättrats. Den avsedda minskningen av remiss-

tandvården har därför på planerat sätt kunnat påbörjas och synes inom det kommande året kunna bli avsevärd.

Verksamhetens omfattning under år 1953 framgår av Tab. E.

Under rubriken Övrig behandling märkes broled och dylikt i 932 fall.

Tab. E. Tandvården vid försvaret år 1953

	Antal pat.	Extraktioner	Fyllningar			Rotbehandlings				Tandstenskrapning, gingivitbeh.	Utlämnade proteser	Övrig behandling
			Amalg.	Silikat	Provisoriska	Extirpation av vital pulpa	Gångrän-behandling	Rotfylln.	Amp.			
Armén . .	98 098	27 904	70 803	12 227	2 410	3 074	1 944	4 932	1 892	2 679	1 542	51 129
Marinen .	24 739	3 612	20 466	3 987	93	728	462	1 449	462	932	142	21 918
Flygvapnet . .	18 812	3 199	15 413	3 268	138	470	544	1 073	312	1 684	134	9 230
Summa	141 649	34 715	106 682	19 482	2 641	4 272	2 950	7 454	2 666	5 295	1 818	82 277

F. Skyddskoppypningen vid försvaret

Ympning göres i allmänhet med två snitt, dock med endast ett snitt, där kraftigare reaktion är att vänta. Besiktning sker som regel endast en gång, nämligen å fjärde dygnet, men om reaktion då utebliver även på åttonde dygnet.

Under året ympades sammanlagt 43 673. Av dem som besiktigades visade 93,1 % positivt resultat mot 90,0 % och 88,2 % under de närmast föregående åren (Tab. F).

Tab. F. Skyddskoppypning vid försvaret år 1953

	Antal ympade	Antal besiktigade	Antal ej besiktigade	Reagerande	Ej reagerande	Reag. i % av besiktigade
Armén	32 197	31 283	914	29 721	1 562	95,0
Marinen	6 149	6 097	52	5 288	809	86,7
Flygvapnet	5 327	5 326	1	4 767	559	89,5
Summa	43 673	42 706	967	39 776	2 930	93,1

G. Desinfektionsverksamheten vid försvaret

Den av försvarets sjukvårdsstyrelse bedrivna desinfektionsverksamheten vid försvaret har fungerat enligt samma grunder som föregående år. Verksamheten har särskilt i I., III. och IV. militärområdena i väsentlig omfattning ökat på grund av den föregående år i samråd med kungl. fortifikationsförvaltningen inledda husbockskampanjen och därav följande besiktningar av försvaret tillhöriga byggnader.

Hälsovårdsassistenterna (ny tjänstebestämmning 1/1 1953) i I.—VI. militärområdena ha, utöver i Tab. G upptagna

tjänsteförrättningar i allt större omfattning tagits i anspråk för olika uppgifter på det militära hälsovårdsområdet. De ha sålunda bl. a. biträtt vid epidemiologiska och bakteriologiska utredningar, utfört vattentäktinventeringar och vattenprovtagningar, koloxidundersökningar, besiktningar beträffande livsmedel, livsmedelslokaler, matinrättningar, bostads- och yrkeshygien, stall, furagemagasin samt yttre renhållning.

För verksamheten erforderlig materiel har upphandlats enligt samma grunder som föregående år.

Tab. G. I sjukvårdsstyrelsens regi utförda behandlingar mot råttor, ohyra, förräds- och andra skadeinsekter år 1953

Milo	Antal giftutläggningar mot råttor eller möss	Antal behandlingar mot					Antal behandlingar utförda med		Summa utförda behandlingar	Volym av behandlade utrymmen (i m ³)
		Ohyra	Förräds-skadeinsekter	Kackerlackor	Husbock	Insekter övriga slag	Cyanvätegasmetoden	Annan metod		
I.	102	2	5	7	1	7	—	22	22	13 100
II.	109	10	6	—	—	20	—	36	36	18 000
III.	80	5	12	15	—	28	1	59	60	4 250
IV.	78	9	2	17	4	10	—	42	42	5 300
V.	29	1	12	—	—	21	—	34	34	900
VI.	154	3	3	—	—	15	1	20	21	4 300
VII.	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Summa	557	30	40	39	5	101	2	213	215	45 850

H. Sjuklighet, sjukdomar och sjukvård vid försvaret

Följande redovisning omfattar icke blott manskap utan även övrig personal, till vilken räknas officerare och underofficerare jämte vederlikar samt sådan civil personal, som ej är anställd genom kollektivavtal.

Sjuklighet. En översikt av sjukligheten vid förbanden inom samtliga försvarsgrenar lämnas i tab. 1 (bilagan).

Därav framgår bl. a., att antalet nyinsjuknade under året fördelade sig på följande sätt:

	Antal nyinsjuknade		
	Manskap	Övrig personal	Summa
Armén	57 975	12 171	70 146
Marinen	9 302	3 168	12 470
Flygvapnet . .	8 392	6 419	14 811
Summa	75 669	21 758	97 427

Därvid bör för marinen del beaktas, att sådana som insjuknat å fartyg men sedan avpolletterats till örlogsstation kunna på båda hållen ha uppförts som nyinsjuknade och sålunda ha blivit dubbelräknade.

Hela antalet nyinsjuknade utgjorde 97 427 mot 96 202 föregående år. Ökningen hänförde sig helt till övrig personal.

Enligt följande sammanställning har det stora flertalet av det sjukskrivna

manskapet (67 824 eller 89,6 %) avförts såsom dugliga till krigstjänstgöring (tjänstbara), medan 5 639 eller 7,5 % ansetts tillfälligt odugliga och 2 171 eller 2,9 % odugliga samt 37 eller 0,0 % avlidit. Antalet icke tjänstbara var relativt lägst inom flygvapnet. Av övrig personal ha samtliga ej avlidna utom 15 kunnat omedelbart återinträda i tjänst.

	Armén	Marinen	Flygvapnet	Summa
<i>Manskap: Avförda</i>	57 952	9 305	8 414	75 671
därav såsom tjänstbara	51 619	8 215	7 990	67 824
tillf. odugliga	4 627	710	302	5 639
odugliga	1 679	377	115	2 171
döda	27	3	7	37
<i>Övrig personal: Avförda</i>	12 180	3 177	6 401	21 758
därav såsom tjänstbara	12 161	3 154	6 395	21 710
tillf. odugliga	1	12	—	13
odugliga	1	—	1	2
döda	17	11	5	33

Enligt följande tablå förekom under året 692 765 sjukdagar inom hela försvaret eller 2,4 sjukdagar på 100 tjänstgöringsdagar mot 702 507 resp. 2,7 före-

gående år. Antalet sjukdagar har sålunda minskat något såväl absolut taget som i förhållande till antalet tjänstgöringsdagar.

	Antal sjukdagar		Summa	Antal sjukdagar på 100 tjänstgöringsdagar		
	Manskap	Övrig personal		Manskap	Övrig personal	Summa
Armén	345 201	133 118	478 319	2,3	2,7	2,4
Marinen	67 871	38 557	106 428	2,5	2,9	2,6
Flygvapnet	54 710	53 308	108 018	1,8	3,1	2,3
Summa	467 782	224 983	692 765	2,3	2,8	2,4

Sjukledigheten bland manskap var avgjort lägst vid flygvapnet. Manskapet hade något lägre sjukfrekvens än övrig personal inom försvaret i dess helhet.

Sjukligheten bland manskap varierade betydligt mellan de olika förbanden. Inom armén visade sålunda Göta artilleriregemente det största antalet sjukdagar på 100 tjänstgöringsdagar eller 5,0, medan arméns underofficersskola, Sundsvalls luftvärnsskår, Göta pansarlivgarde samt Inf. KS och AIS hade det

lägsta antalet eller respektive 1,2, 1,2, 1,1 och 1,0.

Inom marinen redovisade flottan i övrigt (exkl. fartygen) det relativt största antalet sjukdagar bland manskap och övrig personal (4,3 och 3,7). Detta förhållande bör bedömas med hänsyn till att där medtagas icke blott sjukdomsfall bland deras egen personal utan även från fartygen avpolletterade. Dessa avpolletterade fall utgöra i stort sett de svårare och mest långvariga sjukdoms-

fallen å fartygen. Av denna anledning kunde i stället fartygen formellt redovisa den lägsta sjukligheten eller 1,5 bland manskap och 0,6 bland övrig personal.

Inom flygvapnet förekom den högsta sjukledigheten vid Brävalla flygflottilj (3,0) och lägsta vid Hälsinge och Östgöta flygflottiljer (1,2 och 1,1).

	Antal sjukdagar i medeltal per insjuknad		
	Manskap	Övrig personal	Summa
Armén	6,0	10,9	6,7
Marinen	7,3	12,1	8,5
Flygvapnet	6,5	8,3	7,3
Summa	6,2	10,3	7,1

De under året inträffade sjukdomsfallen varade i genomsnitt 7,1 dagar, kortare tid eller 6,2 dagar för manskap och längre eller 10,3 dagar för övrig personal. Medeltalet sjukdagar per insjuknad har sjunkit något från föregående år, från 7,3 till 7,1 dagar.

Slutligen kan efterföljande sammanställning lämnas över det relativa antalet sjukdagar vid truppen (inkl. hem-

met), å militärsjukhus och å civilt sjukhus.

Skillnaden mellan manskap och övrig personal är markant. Beträffande manskapet ha sålunda 34 % av sjukdagarna tillbragts vid truppen eller i hemmet mot 81 % för övrig personal. Motsvarande tal för år 1952 utgjorde 34 och 82 %.

	Antal sjukdagar			Summa
	vid truppen	å militärsjukhus	å civilt sjukhus	
Manskap	33,5	58,3	8,2	100,0
Armén	30,0	62,7	7,3	100,0
Marinen	40,9	47,5	11,6	100,0
Flygvapnet	46,8	43,8	9,4	100,0
Övrig personal	81,3	6,2	12,5	100,0
Armén	82,2	5,7	12,1	100,0
Marinen	79,3	8,0	12,7	100,0
Flygvapnet	80,7	6,1	13,2	100,0

Sjukdomar. Förekomsten av olika sjukdomar redovisas i tab. 2—4 (bilagan). En ny nomenklatur tillämpas fr. o. m. år 1952. Det bör påpekas, att vid sammanställandet av antalet fall av olika sjukdomar vid marinen en mindre dubbelräkning skett i den mån de från fartygen avpolletterade redovisats såväl å fartyget som å vederhörande örlogsstation under samma eller olika diagnos.

I följande tablå ges en fördelning av antalet nyinsjuknade under året på grupper av sjukdomar.

Vanligast förekommande voro respi-

rationsorganens sjukdomar, till vilka räknades hälften av samtliga fall (50,7 %). Därefter komma skador genom yttre våld och förgiftning, digestionsorganens sjukdomar, hudens, skelettets och rörelseorganens sjukdomar samt infektionssjukdomar, omfattande 16,1, 12,7, 7,6 och 3,6 %. På samtliga övriga grupper av sjukdomar kommo endast 9,3 %, bland manskap 9,4% och bland övrig personal 9,2 %.

För manskap spelade hudens, skelettets och rörelseorganens sjukdomar, infektionssjukdomar och skador genom

	Manskap				Övrig personal				Tillhopa
	Armén	Marinen	Flygvapnet	Samtliga	Armén	Marinen	Flygvapnet	Samtliga	
Antal nyinsjuknade	57 975	9 802	8 392	75 669	12 171	3 168	6 419	21 758	97 427
Därav i % med									
Infektionssjukdomar och parasitära sjukdomar	4,0	5,8	4,8	4,3	1,5	1,4	1,3	1,4	3,6
Tumörer	0,1	0,2	0,2	0,2	0,2	0,5	0,2	0,3	0,2
Allergiska sjd. Endokrina syst. sjd. Amnesoms. sjd. Nutrientsrubbn. Blodbild. org. o. blodsjukdomar	0,5	0,6	0,8	0,5	0,5	0,8	0,4	0,5	0,5
Mentala sjukdomar. Psykoneroser	1,9	2,9	1,4	2,0	1,5	2,0	1,0	1,4	1,8
Nervsystemets o. sinnesorganens sjukdomar	3,0	2,9	2,2	2,9	2,9	2,4	2,7	2,7	2,4
Cirkulationsorganens sjukdomar	0,9	0,7	0,5	0,9	0,9	0,9	0,9	0,9	0,9
Respirationsorganens sjukdomar	48,0	47,5	49,1	48,0	61,6	57,0	58,3	60,0	50,7
Digestionsorganens sjukdomar .	11,5	13,0	15,2	12,0	12,8	14,5	19,0	14,8	12,7
Urogenitalorganens sjukdomar .	0,9	1,7	0,9	1,0	1,4	2,3	1,8	1,7	1,1
Havandeskapets, förlossnings- o. barnsängstidens sjukdomar . .	—	—	—	—	0,3	0,2	0,2	0,3	0,1
Hudens o. underhudens, skelettets o. rörelseorganens sjukd.	8,9	6,2	5,5	8,2	5,2	6,3	5,2	5,4	7,6
Medfödda missbildningar . . .	0,1	0,1	0,1	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1
Senilitet. Ofullständigt preciserade fall	1,4	3,9	2,1	1,8	1,1	3,5	1,0	1,4	1,7
Skador genom yttre våld och förgiftning	18,8	14,5	17,2	18,1	10,1	8,2	8,0	9,2	16,1

yttre våld och förgiftning en större roll än för övrig personal, bland vilka i stället respirationsorganens och digestionsorganens sjukdomar dominerade.

Tab. 3 ger närmare upplysningar om förekomsten av olika sjukdomar. Där anges bl. a., att påssjuka orsakade 1 053 fall, tuberkulos 827 fall, inflammation i mellanörat och mastoidit 1 023 fall, vanlig förkylning 12 337 fall och övriga akuta infektioner i övre luftvägarna 29 626 fall, akut och kronisk bronkit 4 901 fall, gastrit och duodenit 1 875 fall, gastroenterit och kolit 6 713 fall, reumatism 1 711 fall samt bland skador stukning 3 514 fall. I övrigt hänvisas till tabellen.

En särskild redovisning över antalet fall av *smittsamma könssjukdomar* bland manskapet lämnas i tab. 2 (bilagan). En del fall ha icke föranlett sjukskrivning och ingår därför ej i de uppgifter, som lämnas i tab. 3.

Bland fast anställt och värnpliktigt manskap förekommo 591 fall av dröppel, därav 293 vid armén, 216 vid marinen och 82 vid flygvapnet. Av de fast anställda, inalles 168, hade samtliga insjuknat under tjänstgöringen, varvid 120 smittats å förläggningssorten. Av de värnpliktiga, inalles 423, voro 15 sjuka vid inställelsen till tjänstgöring samt 240 smittade å förläggningssorten och 168 utom förläggningssorten under tjänstgöringstiden.

Av enkelt veneriskt sår förekom 1 fall, av recidiverande syfilis likaså 1 fall. Av nyförvärd syfilis redovisas 14 fall, varav 5 vid armén, 8 vid marinen och 1 vid flygvapnet. Av de fast anställda, inalles 8, hade 6 insjuknat under tjänstgöringstiden. Av de värnpliktiga, inalles 6, voro 5 sjuka vid inställelsen till tjänstgöring, medan 1 insjuknat under tjänstgöringstiden, smittad utom förläggningssorten.

Antalet *avlidna* vid försvaret redovisas i *tab. 5* (bilagan). Såsom anges i nedanstående tablå avledo 136 personer,

varav 87 av manskap och 49 av övrig personal. Av dessa avlidna hade 70 varit sjukskrivna (se *tab. 1*).

	Antal avlidna		Summa
	Manskap	Övrig personal	
Armén	53	19	72
Marinen	6	12	18
Flygvapnet	28	18	46
Summa	87	49	136

Våld och olyckshändelse utgjorde den viktigaste dödsorsaken bland manskap. Dit kunde räknas 64 av dödsfallen, varav 35 vid armén, 4 vid marinen och 25 vid flygvapnet. Förutom 17 omkomna vid flyghaverier märkas 25 fall av trafikolycka, 4 självmord och 11 drunkning. Av andra dödsorsaker förekommo bland manskap inalles 23 fall, bland vilka märkas 7 fall av barnförlamning och 4 fall av svulster.

Även bland övrig personal var våld och olyckshändelse en betydande grupp med 15 fall. Bland dessa kommo främst 10 dödsfall vid flyghaveri. Av andra dödsorsaker, inalles 34, märkas främst 15 fall av svulster.

Sjukvård: I *tab. 6 a* och *6 b* (bilagan) redovisas omsättningen av militära och civila patienter å garnisons-sjukhusen. Hela antalet under året nyintagna patienter uppgick till 18 546 mot 17 699 under föregående år. Antalet vård dagar för samtliga vårdade uppgick till 268 064 mot 269 438 föregående år. Av de intagna voro 15 250 civila med 230 985 vård dagar eller 86,2 % av samtliga vård dagar mot 84,3, 78,5, 70,0 och 43,8 % under åren 1952, 1948, 1946 och 1944. Vidare tillhörde av intaget manskap det största antalet eller 2 075 armén, medan 336 voro hänförliga till marinen och 102 till flygvapnet.

II. Armén

(Berättelse avgiven av arméöverläkaren.)

A. Fältläkarkåren m. m.

Fältläkarkårens stat omfattar fr o m
år 1953 274 läkare, nämligen

1 arméöverläkare

7 fältläkare

40 regementsläkare

15 bataljonsläkare (Ca 27)

34 bataljonsläkare (Ca 25)

72 bataljonsläkare vid fältläkarkåren

15 extra bataljonsläkare

90 fältläkarstipendiater i fältläkarkåren.

Över stat kvarstodo 2 fältläkare, 9 regementsläkare (Försvarets sjukvårdsstyrelse och garnisonssjukhusen).

Fältläkarkårens reservstat omfattar 3 fältläkare, 3 regementsläkare.

Fältläkarkårens reserv utgjordes vid 1953 års utgång av 274 läkare, därav 14 fältläkare, 20 regementsläkare och 240 bataljonsläkare.

Vid 1953 års ingång voro 4 regementsläkarbeställningar (I 12, Lv 3, T 1 och T 3) samt 16 bataljonsläkarbeställningar (I 4, I 6, I 7, I 8, I 11, I 12, I 18, I 20, P 3, P 4, A 7, A 8, T 1, T 4, JS, InfSS) vakanta.

Under 1953 ha 3 regementsläkarbeställningar (I 12, T 3, Lv 3) och 6 batal-

jonsläkarbeställningar (I 6, I 8, I 11, I 20, InfSS, A 8) kunnat återbesättas.

Vid 1953 års utgång voro 2 regementsläkarbeställningar (I 8, T 1) samt 12 bataljonsläkarbeställningar (I 4, I 7, I 12, I 17, I 18, K 4, P 3, P 4, A 7, T 1, T 4, JS) vakanta.

Under året har Arméöverläkaren *Sigurd Wilhelm Kihlstedt*, bataljonsläkaren i fältläkarkårens reserv *Karl Theodor Lunding* och *Karl Wilhelm Henry Key* avlidit.

Svårigheterna att fylla de vakanta förbandsläkarbeställningarna kvarstå alltså jämt.

Förband, som icke ha ordinarie läkare, måste nöja sig med läkare, som beordrats för kort tid, en, högst två månader. Detta ständiga ombyte av läkare vid förbanden medför försämrad sjukvård för de värnpliktiga och övrig personal, som är hänvisad för vård av förbandsläkare. Förbandscheferna ha med oro konstaterat denna tilltagande försämring av sjukvården med dess ogynnsamma inverkan på utbildningen och i skilda sammanhang energiskt påkallat åtgärder.

B. Utbildningsfrågor

Militärläkarkurs har anordnats under året.

En militärtandläkarkurs med en varaktighet av 13 dagar har anordnats, i vilken samtliga militärbefälstandläkare ha deltagit.

Läkarfältövning har icke anordnats under året. Ett antal läkare ha deltagit i trängfältövning.

Äldre vpl tandläkares repetitionsövningar ha i regel fullgjorts i form av assistenttjänstgöring vid kirurgisk avdelning.

I samband med repetitionsövningar har utbildning varit anordnad centralt genom arméöverläkarens försorg för vpl apotekare, röntgentekniker, optiker, hälsovårdsinspektörer m fl i likhet med föregående år.

En kurs för tandtekniker i samband med repetitionsövning har varit anordnad vid Statens Tandteknikerskola med varaktighet av 2 veckor. Eleverna ha därvid bibringats insikt i framställning av käkskadeförband och handhavande av därtill hörande apparatur.

Vissa laboratoriebiträden, som icke varit krigsplacerade vid repetitionsövningsförband, ha fullgjort repetitionsövning vid bakteriologiska laboratorier. Vid fördelning av dessa till tjänstgöring har hänsyn kunnat tagas till önskemål från laboratorierna om laboratoriebiträden i anledning av paratyfusedemien.

1953 års upplaga av SoldIsjv har fastställts efter en mindre revidering av tidigare upplaga.

C. Sjukvårdsmateriel

Vissa ändringar i utrustningsenheter, ingående i sjukvårdströsk och sjukbärrapluton, samt av innehållet i förbandsväska 3 ha fastställts i syfte att öka tillgången på läkemedel och annan sjukvårdsutrustning i motståndsnästen m m.

Fortsatta försök ha ägt rum med en s k förbandsask för gruppchefer (mot-svarande).

Försök ha ägt rum rörande sjuktransport med helikopter samt med provisoriska sjuktransportanordningar på $\frac{1}{2}$ -tons terrängbil.

Önskemål föreligga om förbättrad handbår, som går att släpa, samt om buss eller släpvagn inredd till operationslokal.

D. Hälso- och sjukvård vid armén

Hälsotillståndet har på det hela taget varit gott. Den utbredda paratyfusedemien medförde, med undantag för Sollefteågarnisonen och ArtSS, endast enstaka sjukdomsfall vid militära förband, varvid de sjuka icke synas ha blivit smittade vid förbanden. Likaså berörde polioepidemin icke arméns personal i någon större omfattning.

Frekvensen av olycksfall synes på det hela taget ha varit låg. Från ett par förband (sässkilt S 1) inrapporteras dock ett större antal olycksfall i samband med tjänsten, bl a vid cykeltolkning. En viss roll spela smärre skador i samband med idrott.

Arméns årliga byggnadskvot medger

alltjämt icke de förbättringar som ford-ras för en tillfredsställande standard i fråga om förläggning. Ökningen av arméns värnpliktskontingent medför ökat ianspråktagande av utrymmen. Av största vikt blir därvid, att kasernerna hållas på en god hygienisk standard. En nackdel ur hygienisk synpunkt är att gymnastikbyggnad och bastu alltjämt saknas vid flera förband, och att manskapet mångenstädes saknar tillgång till varmdusch i förläggningarna. Det får även framhållas att vid åtskilliga förbandskaserer officerare, underofficerare och underbefäl icke ha klädskap och dusch-möjligheter vid klädombyte efter ansträngande övningar, skidåkning m m.

I likhet med föregående år måste ånyo framhållas, att åtskilliga förbandssjukhus äro starkt förslitna och i behov av modernisering. Alltsedan 1948 har icke något förbandssjukhus undergått sådan. Icke heller ha erforderliga nybyggnader och utvidgningar kommit till stånd. Detta förhållande medför väsentliga olägenheter för sjukvården vid många förband.

De epidemier av paratyfus, som förekommit bland civilbefolkningen, ha påkallat ökad uppmärksamhet beträffande livsmedelshygienen och hygienen i kök och matsalar. Även om denna har visat sig hålla måttet, erfordras dock på vissa håll en förstärkning av resurserna. Främst har behovet av större kylrumsutrymmen påpekats. Skydd mot flugor bör särskilt uppmärksammas.

Den knappa tillgången på sjukvårdsunderbefäl vållar på sina håll olägenheter både för arbetet vid sjukhuset och för sjukvårdsutbildningen. Särskilt har detta gjort sig gällande vid Jägarskolan, vars värnpliktiga sjukvårdare icke deltaga i centraliserad utbildning utan utbildas vid förbandet.

För tandvården har den begränsade

tillgången på värnpliktiga tandläkare varit kännbar. Kostnaderna för remisstandvård äro därför fortfarande höga. En förbättring är dock att vänta i och med ökad tillgång på värnpliktiga tandläkare, och jag förväntar, att kostnaderna för remisstandvården skall kunna väsentligt minskas redan under 1954.

Massundersökningar och ympningar av värnpliktiga, som skola genomföras på kort tid i samband med inryckningar, medför personalproblem. Från ett förband (I 1) har meddelats att frivillig personal ur Lottakårerna och Röda Korset därvid anlitas och varit till stor nytta. Ett ökat samarbete med dessa organisationer rekommenderas.

Den frivilliga ympning mot stelkramp som anordnats har rönt stor anslutning, vid några förband 100 %-ig.

En skärpt uppmärksamhet beträffande sekretessen i fråga om sjukvårds handlingar och intelligenstest är påkallad.

Stockholm den 2 juli 1954.

Eug. Strömberg.

III. Marinen

(Berättelse avgiven av marinöverläkaren)

A. Marinläkarkåren

Med årets ingång hade marinläkarkåren förefunnits i 50 år.

Marinläkarkårens stat omfattade under 1953 sammanlagt 97 (96) läkare, nämligen

1 marinöverläkare

3 förste marinläkare

1 marinläkare av 1. graden, sjukhusläkare (under året indragen)

16 marinläkare av 1 graden

1 ögonläkare

57 marinläkare av 2. graden

18 marinläkarstipendiater.

Fyra beställningar som marinläkare av 1. graden ha varit vakanta. En av dem har erhållit sökande men hade vid årsskiftet utnämning ännu icke skett. Vakanserna ha medfört svåra olägenheter, enär täta ombyten måst ske av för vakansernas fyllande ianspråktaga ma-

rinläkare av 2. graden och marinläkarstipendiater. Likaså medför obefintligheten av ögonläkarbeställning vid Syd-kustens marindistrikt svåra olägenheter.

Samtliga beställningar för marinläkare av 2. graden och marinläkarstipendiater voro vid årsskiftet besatta.

Sammanlagt 19 beställningar ha under året nybesatts. Marinläkarkurs avhölls tiden 9 februari—21 mars. Till densamma voro kommenderade 14 marinläkare av 2. graden och 1 marinläkarstipendiat.

Fackutbildningskurs har 9 januari—28 februari genomgått av 31 värnpliktiga läkare.

Marinläkarkårens reserv räknade vid 1954 års ingång 138 marinläkare av vilka 70 tillhöra 1943 års reservorganisation.

B. Hälso- och sjukvårdsförhållandena vid marinen

1. Sjukvårdspersonalen

Fastställda utbildningskurser ha hållits för marinens sjukvårdspersonal av alla kategorier.

Extra sjuksköterskor, biträden och marinlottor ha måst anlitas under perioder med ökad sjuklighet och på grund av sjukdomsfall bland sjukvårdspersonalen.

2. De sanitära förhållandena i land

Stockholms örlogsstation och varv. I en del byggnader ha sanitära förbättringar vidtagits. Arbena för avlopps-

ledningarnas anslutning till stadens nät ha pågått och äro slutförda.

Karlskrona örlogsstation och varv. Såsom nödvändiga åtgärder kvarstår följande, vilka av hygieniska skäl icke böra uppskjutas:

1. Nybyggnad av irtendenturförvaltningens charkuterifabrik å Stumholmen.

2. Införande av centralvärme samt utförande av nödvändiga isolerings- och ventilationsanordningar i Bastion Aurora.

Göteborgs örlogsstation och varv. Frånvaron av gymnastiklokal är anmärk-

ningsvärd. Matinrättningen är i hög grad ofidsenlig bl. a. är både kyl- och disk-anordningarna särdeles bristfälliga och motsvara på intet sätt rimliga fordringar. Behov av ny matinrättning föreligger.

Vaxholms kustartilleriregemente. Ombyggnaden av matinrättningen är i det närmaste slutförd. Ny badinrättning med simhall är nödvändig både för hygien och för personalens trivsel. Det klore-rade sjövattnet till tvättrummen i kaser-nerna har varit dåligt delvis beroende på en undermålig kloreringsapparat. Sedan denna utbytts i ar förhållandena blivit tillfredsställande. I övrigt äro de hygieniska förhållandena vid detta för-band goda.

Karlskrona kustartilleriregemente. Smärre hygieniska förbättringar ha ut-utförts. Tvättstall saknas alltjämt i stor utsträckning i toaletter och avträden. En del brunnar inom ytterförlägnings-områdena lämna otjänligt vatten. I öv-rigt äro de hygieniska förhållandena inom detta förband goda.

Gotlands kustartillerikår. De hygie-niska förhållandena vid detta förband äro goda. Anmärkningar mot hygien och icke förekommit.

Älvsborgs kustartilleriregemente. Ej heller vid detta förband ha anmärk-ningar av hygienisk art framförts. För-hållandena på detta område äro goda. Bad- och gymnastiklokaler borde emel-lertid finnas inom förläggningen.

Härnösands kustartillerikår. De bris-ter beträffande förlägningslokalerna och badförhållanden som påtalats i före-gående årsberättelser kvarstå alltjämt.

Sjökrigsskolan. De hygieniska förhå-llandena äro här goda. Dock kvarstå de olägenheter som äro förknippade med obefintliga badmöjligheter, se härom fö-regående årsberättelser.

Underofficersskolan. Det avloppsdike som går framför träkasernerna är en hy-gienisk olägenhet av betydande mått, det borde snarast ersättas med en avlopps-ledning. I övrigt äro de hygieniska för-hållandena här goda men avsaknaden av badinrättning är även här kännbar.

3. De sanitära förhållandena till sjöss

Liksom förut ha ombord kommende-rade läkare där så erfordrats och kun-nat ske, handhaft sjukvården även å and-ra till samma förband hörande fartyg. Marinförvaltningen har vid lämpliga tillfällen och i mån av tillgång på medel fortsatt de hygieniska förbättringar i stridsfartygens inredning m. m., varom marinöverläkaren gjort framställning.

Av marinöverläkaren företagna inspek-tioner ävensom ombord kommenderade läkares berättelser ha givit vid handen följande:

Göta Lejon. Avloppet från ett kylrum har på grund av vissa tekniska brister medfört hygieniska olägenheter. Vid nu pågående översyn torde felet blive av-hjälpt.

Gotland. Den hygieniska standarden å detta fartyg har under senare tid kon-tinuerligt nedgått. Avsevärd upprustning på detta område avses äga rum under nu pågående generalöversyn.

Norrköping och Malmö. Sjukhytterna här äro icke tillfredsställande på grund av för litet utrymme (golvyta 1,7 m²). Vad Malmö beträffar har därjämte an-märkts på ventilationsförhållandena i förliga undre trossbotten. Norrköpings manskapskök är likaledes illa ventilerat.

Karlskrona. Dess sjukhytt är illa ven-tilerad.

Samtliga jagare och fregatten Ehren-sköld. Brister i vattendistributionen har

framkommit medförande misstag på färsk- eller saltvatten.

Patricia. Kloreringsanläggningen borde kompletteras med tank vilket skulle medgiva att klorhalten i vattnet kunde hållas lägre.

Belos. Detta fartyg företer alltså visserligen brister.

Älvsnabben. Till följd av fartygets ianspråktagande som långresefartyg ha följande förbättringar vidtagits.

1. Air condition anordnad i sjukavdelningen.

2. Ökat utrymme har tagits i anspråk för sjukavdelningen. Bl. a. har arbetsplats för tandläkare tillkommit.

3. Ytterligare färskvattentankar rymmande tillsammans 100 m³ ha installerats.

4. Anordning för djupfrysning av livsmedel har tillkommit.

Ej heller under det gångna året ha bad kunnat beredas manskapet i erforderlig omfattning. Anmärkningen gäller dock ej de nya kryssarna.

Behovet av u-båtsmoderfartyg förefinnes året runt.

I övrigt har den personliga hygien och näringstillståndet hos det sjökommanderades manskapet samt utspisningsförhållanden jämte ordning och renlighet ombord ej givit anledning till några anmärkningar av betydelse.

4. Sjukvårdslokalerna

Vid Härnösands kustartillerikår äro sjukvårdslokalerna oförändrade och tidigare påtalade brister kvarstå alltså. Det av Fastska kommittén år 1947 ingivna förslaget till om- och tillbyggnad av sjukhuset har varit föremål för viss överarbetning och fortifikationsförvaltningen har härefter i samråd med che-

fen för marinen ingivit underdånig framställning om disposition av tidigare för detta ändamål beviljade medel.

I Karlskrona har den planerade utvidgningen av sjukhuset Anckarstierna liksom den föreslagna moderniseringen av sjukvårdslokalerna i kasern Sparre ännu icke kommit till stånd. Fortifikationsförvaltningen har i samråd med chefen för marinen hösten 1953 ingivit underdånig framställning om disposition av erforderliga medel för dessa byggnadsobjekt och det finnes anledning förmoda att ifrågavarande sjukvårdslokaler i såväl Härnösand som Karlskrona komma att inom en snar framtid om- och tillbyggas i enlighet med uppgjorda förslag.

Vid Marinens underofficersskola utgöres sjukvårdslokalerna alltså av synnerligen olämpliga och otidsenliga provisoriska utrymmen i en förläggningsskasern. I en planerad första etapp av örlogsbasens utflyttning evad avser Berga-området ingår dock byggandet av ett nytt, sedan ett flertal år tillbaka projekterat kärnsjukhus på 30 sängar. Underdånig framställning i denna fråga kommer enligt uppgift att ingivas i början av 1954 och avsikten är att de i denna första etapp ingående byggnaderna skola vara färdigställda hösten 1955.

5. Sjukvårdsmaterielen

En betydande komplettering och modernisering av utrustningen på flottans enheter har ägt rum. Sålunda har ersättningssats av sjukvårdsmateriel för marindistrikt fastställts och utsänts och för minutläggare har likaså ny sjukvårdsutrustning fastställts. Detsamma gäller sjukvårdsutrustning för utrustningsdepå KA. Motortorpedbåt större har erhållit

en viss instrumentutrustning och laryngoskop för intubation har tillförts instrumentutrustningarna på fartyg med läkare.

Sjukbår av arméns modell har tillförts samtliga större fartyg och avses för evakueringstransporter. En del av

de lätta sjöbåarna har försetts med hiss-anordning (hanfot).

Injektäbla penicillinpreparat ha genomgående tillförts marinens utrustningsenheter.

Stockholm den 14 april 1954

Herbert Westermarck

IV. Flygvapnet

(Berättelse avgiven av flygöverläkaren.)

A. Läkare vid flygvapnet

Antalet läkare på flygvapnets *stat* är följande:

- 1 flygöverläkare
- 2 förste flygläkare
- 20 flygläkare av 1. graden
- 26 flygläkare av 2. graden.

På *reservstat* finnes en beställning såsom flygläkare av 1. graden.

I flygvapnets *reserv* funnos vid årets slut en flygöverläkare och tio flygläkare.

Vid årets utgång voro samtliga läkarbefattningar besatta.

B. Hälso- och sjukvårdsförhållanden vid flygvapnet.

1. Sjukvårdspersonalen

På c:a en tredjedel av förbanden ha beställningarna som sjukvårdsunderbefäl (furir) i brist på sökande måst uppehållas med kvinnlig arbetskraft, vilket är till stor nackdel ur såväl krigsorganisations- som undervisningssynpunkt. Den dåliga rekryteringen av sjukvårdsunderbefäl torde förklaras av de osäkra anställningsförhållandena och den totala avsaknaden av befodringsmöjligheter inom flygvapnet för denna personalkategori.

Flygvapnet har sedan ett antal år ej uttagit eller utbildat vpl sjukvårdare. Behovet av sådan personal har emellertid blivit allt tydligare, särskilt med hänsyn till krigsorganisationen.

Vid F 11 och F 16 har under året medgivits ytterligare anställning av vardera ett kvinnligt sjukvårdsbiträde.

2. Sjukvårdslokaler och -materielen

Anmärkningarna från föregående år beträffande sjukhuset vid Västmanlands flygflottilj kvarstå liksom behovet av fortsatta renoveringsarbeten.

Renovering av och omdisponering av utrymmena i sjukhuset vid Roslagens flygkår igångsattes i slutet av året.

Sjukhuset vid Upplands flygflottilj är i stort behov av utvidgning såväl beträffande vårdavdelningen med bilokaler som polikliniken och väntrummet. Ända sedan verksamheten i tandpolikliniken började ha klagomål framförts över det trånga utrymmet där. Även förrådslokaler ha alltid varit för små; endast halva källarutrymmet under sjukhuset är utgrävt för förrådsändamål.

Flygvapnets sjukvårdslokaler befinna sig för övrigt i tillfredsställande skick.

Från ett par förband ha uttryckts önskemål om diathermiapparater. I övrigt är sjukvårdsmaterielen tillräcklig och ändamålsenlig.

3. Hälсотillståndet och de sanitära förhållandena

Hälсотillståndet bland personalen har varit i stort sett mycket gott, och flygvapnet var relativt förskonat från de under året i landet förekommande stora paratyfus- och polioepidemierna. Sålun-

da inträffade av paratyfus sammanlagt 17 fall (varav ett dödsfall) fördelade på 8 flottiljer, och av poliomyelit 13 fall (likaledes på 8 förband) med ett dödsfall.

De sanitära förhållandena vid förbanden ha varit tillfredsställande. Dock framträder alltmera önskemålet om varmvatten i kasernernas tvätt- och duschrum. Vid Hallands flygflottilj är bastun med tillhörande bilokaler i största behov av renovering.

4. Läkarundersökning av flygande personal

Resultatet av läkarundersökningarna i samband med inryckning till första flygutbildning av den för flygtjänstgöring såsom flygförare avsedda personalen finnes för åren 1952 och 1953 sammanställt i tabell 7.

År 1953 godkändes av de sålunda undersökta 89 % mot 87 % föregående år.

Under år 1953 har av i flygtjänst varande personal, vilken undergått före-

skriven läkarundersökning 98 % godkänts för fortsatt full flygtjänstgöring och 1,5 % godkänts med viss inskränkning, medan 0,5 % underkänts.

5. Olycksfall i samband med flyghaverier

De olycksfall i samband med flyghaverier, som ägt rum under åren 1944—1953, återfinnas i tabell 8.

Under 1953 inträffade 23 haverier med dödlig utgång, varvid 28 personer omkommo.

Under året företogs fallskrämsutsprång i 23 fall, varav 4 misslyckades på grund av för låg uthoppshöjd och en man omkom genom drunkning. Svåra skador förekommo i ett fall.

6. Sjuktransportflygningar

Beträffande verkställda sjuktransportflygningar hänvisas till tabell 9.

Stockholm i juni 1954.

Gustaf Severin.

TABELLER

Tab. 1. Sjukligheten bland försvarets personal år 1953

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Truppförband och förläggningssort	Kvarligg. från 1952	Under året insjuknade							
		Januari	Februari	Mars	April	Maj	Juni	Juli	Augusti
Armén									
Manskap	218	5 013	6 703	6 162	4 013	3 237	5 328	4 042	4 161
<i>I. Milo.</i>	<i>27</i>	<i>581</i>	<i>1 035</i>	<i>994</i>	<i>611</i>	<i>795</i>	<i>1 112</i>	<i>916</i>	<i>921</i>
1 Norra skånska inf.reg. (Kristianstad)	3	111	110	80	10	66	119	129	65
2 Södra " (Ystad)	5	175	172	224	53	121	158	178	159
3 Kronobergs regemente (Växjö)	3	122	164	139	69	81	170	135	124
4 Norra Smålands reg. (Eksjö)	5	74	138	163	137	134	219	112	296
5 Skånska pansarreg. (Hässleholm)	3	35	84	30	32	34	39	28	34
6 Wendes artillerireg. (Kristianstad)	3	87	66	26	5	14	30	37	45
7 Smålands artillerireg. (Jönköping)	—	74	141	76	73	106	162	158	71
8 Skånska luftvärnsreg. (Malmö)	1	63	21	113	81	88	57	24	34
9 Göta ingenjörkår (Eksjö)	1	82	68	78	105	68	90	73	35
10 Skånska trängreg. (Hässleholm)	3	58	71	65	46	86	68	42	58
<i>II. Milo.</i>	<i>21</i>	<i>626</i>	<i>1 215</i>	<i>777</i>	<i>440</i>	<i>399</i>	<i>723</i>	<i>437</i>	<i>497</i>
1 Jämtlands fältjägarreg. (Östersund)	2	194	230	305	122	157	297	147	184
2 Hälsinge regemente (Gävle)	7	93	177	149	137	77	97	58	119
3 Västernorrlands regemente (Sollefteå)	3	103	290	129	104	41	130	129	66
4 Norrlands artillerireg. (Östersund)	4	56	142	60	20	45	72	30	43
5 Sundsvalls luftvärnskår (Sundsvall)	—	31	133	34	19	30	21	6	12
6 Norrlands trängreg. (Sollefteå)	5	149	243	100	38	49	106	67	73
<i>III. Milo.</i>	<i>49</i>	<i>1 114</i>	<i>1 172</i>	<i>1 453</i>	<i>1 055</i>	<i>663</i>	<i>1 285</i>	<i>1 033</i>	<i>941</i>
1 Älvsborgs regemente (Borås)	12	170	211	193	66	117	192	101	169
2 Hallands " (Halmstad)	4	122	203	122	31	75	192	173	176
3 Bohusläns " (Uddevalla)	3	213	196	243	220	141	232	241	152
4 Livregementets husarer (Skövde)	3	62	96	159	221	59	89	58	58
5 Skaraborgs pansarregemente (Skövde)	4	196	133	276	128	86	195	167	153
6 Göta artilleriregemente (Göteborg)	10	85	78	93	64	43	72	47	33
7 Karlsborgs luftvärnsreg. (Karlsborg)	4	66	61	121	121	66	112	94	73
8 Göteborgs luftvärnskår (Göteborg)	7	82	77	132	86	23	111	74	30
9 Göta trängreg. (Skövde)	2	118	117	114	118	53	90	78	97
<i>IV. Milo.</i>	<i>79</i>	<i>1 251</i>	<i>1 566</i>	<i>1 673</i>	<i>925</i>	<i>860</i>	<i>1 052</i>	<i>974</i>	<i>985</i>
1 Svea livgarde (Stockholm)	11	170	329	246	219	131	158	171	224
2 Livgrenadjärregementet (Linköping)	4	66	72	99	47	46	117	98	45
3 Upplands regemente (Uppsala)	12	89	166	270	109	110	141	91	120
4 Livgardesskvadronen (Stockholm)	5	84	118	145	38	42	103	40	76
5 Göta pansarlivgarde (Esköping)	2	33	77	34	27	18	25	22	26
6 Södermanlands pansarreg. (Strängnäs)	4	104	142	108	28	35	67	43	33
7 Svea artillerireg. (Stockholm)	3	68	72	73	28	63	38	49	56

11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25
September	Oktober	November	December	Summa	Avförda				Kvarligg. till 1954	Antal sjukdagar				Antal sjukdagar per 100 tjänstgöringsdagar
					Dagliga till fortsatt krigstjänstgöring	Tillfälligt odagliga till fortsatt krigstjänstg.	Odagliga till fortsatt krigstjänstg.	Döda		vid truppen	å militär-sjukhus	å civilt sjukhus	Summa	
6 935	4 530	4 923	2 928	57 975	51 619	4 627	1679	27	241	103 388	216 581	25 232	345 201	2,3
1 172	744	857	488	10 529	9 533	742	242	4	35	16 822	41 310	5 575	63 707	2,3
190	98	116	44	1 138	1 072	57	9	—	3	1 771	4 380	837	6 988	1,9 1
124	210	209	100	1 883	1 790	63	31	—	4	2 921	6 242	1 484	10 647	2,5 2
102	69	117	81	1 373	1 288	58	21	3	6	1 788	7 081	277	9 146	2,4 3
64	33	63	41	1 474	1 436	29	8	1	5	4 005	6 535	762	11 302	3,7 4
73	28	52	23	492	472	15	4	—	4	708	2 514	409	3 631	1,5 5
45	38	57	29	479	436	33	10	—	3	832	2 539	239	3 610	2,0 6
302	125	79	55	1 422	1 253	131	36	—	2	1 557	4 164	190	5 911	2,0 7
61	30	31	29	632	542	22	66	—	3	936	1 740	319	2 995	2,8 8
129	55	64	47	894	625	227	41	—	1	1 095	3 019	537	4 651	2,3 9
82	58	69	39	742	618	107	16	—	4	1 209	3 096	521	4 826	1,4 10
1 332	681	711	335	8 173	7 398	667	103	3	23	15 213	29 527	4 371	49 111	2,5
561	203	262	96	2 758	2 484	205	66	2	3	5 035	7 195	674	12 904	3,4 1
295	193	142	79	1 616	1 528	83	8	—	4	2 049	7 776	856	10 681	2,4 2
245	108	72	33	1 450	1 112	333	5	1	2	4 385	5 591	1 090	11 066	2,2 3
129	59	54	42	752	707	31	15	—	3	1 033	2 865	454	4 352	2,2 4
33	27	47	21	414	389	15	9	—	1	233	1 332	294	1 859	1,2 5
69	91	134	64	1 183	1 178	—	—	—	10	2 478	4 768	1 005	8 249	3,1 6
1 308	1 036	1 182	738	12 980	10 980	1 409	579	5	56	24 517	39 970	4 500	68 987	2,9
183	122	140	76	1 740	1 541	128	74	2	7	4 955	5 134	1 016	11 105	2,9 1
102	165	162	86	1 609	1 558	32	18	—	5	3 997	3 386	402	7 785	2,8 2
199	165	200	177	2 379	1 785	373	204	1	19	1 321	9 812	1 106	12 239	4,1 3
176	79	56	44	1 157	935	156	67	—	2	1 226	3 819	97	5 142	2,2 4
291	144	129	75	1 973	1 451	411	104	—	11	3 276	3 946	508	7 730	2,0 5
71	105	87	77	855	811	56	9	2	7	2 278	4 162	603	7 043	5,0 6
115	128	153	68	1 178	1 172	4	4	—	2	3 201	4 021	303	7 525	2,5 7
69	52	146	75	957	963	—	—	—	1	2 544	2 385	251	5 180	3,2 8
102	76	109	60	1 132	764	269	99	—	2	1 719	3 305	214	5 238	2,5 9
1 781	1 108	1 164	772	14 111	12 393	1 191	527	7	72	26 338	52 361	5 389	84 088	2,0
297	142	214	122	2 423	2 174	148	101	2	9	4 107	7 123	613	11 843	3,0 1
81	55	56	36	818	782	33	2	1	4	756	4 277	612	5 645	1,5 2
319	195	168	154	1 932	1 564	247	128	1	4	4 060	5 250	782	10 092	2,5 3
68	79	106	75	974	877	60	33	—	9	2 553	2 729	95	5 377	2,4 4
55	46	25	26	414	307	72	31	—	6	453	1 761	72	2 286	1,1 5
66	82	100	48	856	823	18	17	—	2	1 258	2 875	448	4 581	1,7 6
155	73	37	19	731	562	110	54	—	8	1 582	4 189	239	6 010	3,0 7

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Truppförband och förlägningsort	Kvarligg. från 1952	Under året insjuknade							
		Januari	Februari	Mars	April	Maj	Juni	Juli	Augusti
8 Östgöta luftvärnsreg. (Linköping) . . .	8	68	50	104	106	64	39	21	48
9 Stockholms luftvärnsreg. (Norrtälje) . .	4	87	69	117	60	102	94	154	75
10 Svea ingenjörkår (Stockholm)	7	40	50	110	47	53	29	19	51
11 Signalregementet (Stockholm)	8	167	145	97	47	61	110	62	82
12 Svea trängkår (Linköping)	5	96	65	53	44	32	71	135	79
13 Inf. K S, A I S (Stockholm)	—	17	16	4	9	12	5	9	8
14 Krigsskolan (Stockholm)	—	29	47	39	11	23	13	10	5
15 Arméns underofficersskola (Uppsala) . .	2	47	48	50	32	20	10	20	26
16 Infanteriskjutskolan (Stockholm) . . .	4	63	75	112	70	46	28	27	20
17 Ridskolan (Strömsholm)	—	—	—	1	3	2	4	3	10
18 Tygförvaltningskolan (Stockholm) . .	—	23	25	11	—	—	—	—	1
V. Milo.	12	364	627	447	393	185	466	270	359
1 Värmlands regemente (Karlstad) . . .	3	89	132	120	78	43	145	78	83
2 Livregementets grenadjärer (Örebro) . .	5	94	122	138	126	50	133	57	117
3 Dalregementet (Falun)	3	129	298	146	145	45	85	74	72
4 Bergslagens art.reg. (Kristinehamn) . .	1	72	74	36	14	14	69	27	55
5 Artilleriskjutskolan (Villingsberg) . .	—	—	1	7	30	33	34	34	32
VI. Milo.	24	546	963	737	453	262	561	309	376
1 Norrbottens regemente (Boden)	7	137	258	262	23	44	159	78	115
2 Västerbottens regemente (Umeå) . . .	1	90	237	112	115	31	97	51	80
3 Norrlands dragonregemente (Umeå) . . .	2	41	111	57	20	55	43	31	41
4 Bodens artilleriregemente (Boden) . . .	2	36	77	87	96	25	30	14	21
5 Luleå luftvärnskår (Luleå)	5	69	74	87	77	47	56	47	32
6 Bodens ingenjörkår (Boden)	6	67	87	59	114	33	44	29	22
7 Signalregementets komp. i Boden . . .	—	33	51	49	—	11	63	37	41
8 Arméns jägarskola (Kiruna)	1	73	68	24	8	16	69	22	24
VII. Milo.	6	211	125	81	136	70	129	103	82
1 Gotlands infanteriregemente (Visby) . .	3	105	108	70	114	63	104	77	59
2 Gotlands artillerikår (Visby)	3	106	17	11	22	7	25	26	23
Övrig personal	278	1 856	1 551	1 295	862	710	801	599	689
1 I. militärområdet	44	225	268	182	140	110	114	85	110
2 II. »	16	152	224	171	100	99	90	93	88
3 III. »	52	219	199	179	140	123	103	86	84
4 IV. »	110	519	592	526	328	259	359	224	250
5 V. »	16	96	106	102	66	48	62	38	57
6 VI. »	34	116	139	125	71	67	61	55	77
7 VII. »	6	29	23	10	17	4	12	18	23

11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25
September	Oktober	November	December	Summa	Avförlä				Kvarligg. till 1954	Antalet sjukdagar				Antal sjukdagar per 100 tjänstgöringsdagar
					Dugliga till fortsatt krigstjänstgöring	Tillfalligt odugliga till fortsatt krigstjänstgöring	Odugliga till fortsatt krigstjänstgöring	Döda		vid truppen	å militär-sjukhus	å civilt sjukhus	Summa	
103	53	62	29	747	514	167	67	1	6	1 042	2 485	734	4 261	1,8 8
128	73	74	67	1 100	1 95	77	30	—	2	1 804	3 852	498	6 154	2,2 9
178	100	69	31	777	678	78	23	1	4	1 563	2 903	117	4 583	1,3 10
147	66	87	68	1 139	1 026	94	20	7	7	2 189	3 613	54	5 856	2,2 11
90	71	33	34	803	744	43	12	—	9	1 951	4 919	736	7 606	2,0 12
14	23	19	16	152	141	11	—	—	—	622	198	—	820	1,0 13
2	4	9	3	195	193	1	—	1	—	206	2 403	44	2 658	2,7 14
54	36	53	27	423	421	—	2	—	2	591	1 246	213	2 050	1,2 15
13	8	48	15	525	490	32	7	—	—	1 224	2 489	123	3 836	2,7 16
2	—	1	1	27	27	—	—	—	—	103	11	6	120	1,6 17
9	2	3	1	75	75	—	—	—	—	274	38	3	315	1,8 18
655	444	412	238	4 910	4 683	126	91	2	20	9 567	22 706	2 043	34 316	2,4
142	114	110	57	1 191	1 179	4	5	—	6	1 810	7 064	790	9 664	2,7 1
151	94	105	58	1 245	1 190	—	54	2	4	2 355	6 466	506	9 327	2,5 2
253	186	158	99	1 690	1 650	24	13	—	6	4 136	6 809	399	11 344	2,6 3
135	50	39	24	609	498	91	17	—	4	886	1 951	332	3 169	1,4 4
4	—	—	—	175	166	7	2	—	—	380	416	16	812	1,3 5
535	436	472	255	5 905	5 359	422	116	5	27	8 979	23 070	2 649	34 698	2,2
92	100	106	64	1 438	1 440	—	—	—	5	2 612	5 481	310	8 403	2,1 1
166	72	98	57	1 206	1 159	26	17	—	5	980	3 673	819	5 472	1,9 2
36	38	57	34	564	473	62	26	2	3	705	2 292	1 121	4 118	2,5 3
31	50	48	13	528	509	12	4	—	5	1 144	2 779	8	3 931	1,7 4
65	59	42	33	689	508	137	47	—	2	1 350	1 587	187	3 124	3,2 5
58	40	33	13	599	484	103	14	1	3	1 307	2 629	47	3 983	2,4 6
38	36	52	26	437	430	—	1	2	4	733	2 495	12	3 240	3,6 7
49	41	35	15	444	356	82	7	—	—	148	2 134	145	2 427	1,5 8
122	81	125	102	1 367	1 273	70	21	1	8	1 952	7 637	705	10 294	2,3
89	61	69	58	977	888	67	21	—	4	638	5 353	283	6 274	1,9 1
33	20	56	44	390	385	3	—	1	4	1 314	2 284	422	4 020	3,0 2
998	1 053	1 235	1 022	12 171	12 161	1	1	17	269	109 376	7 611	16 131	133 118	2,7
162	181	207	160	1 944	1 932	—	—	4	52	18 165	1 208	3 165	22 538	2,7 1
96	113	150	117	1 493	1 479	—	—	3	27	11 839	737	2 796	15 372	2,3 2
148	149	167	159	1 756	1 762	—	—	2	44	19 282	807	2 261	22 350	2,1 3
420	442	466	423	4 808	4 825	1	1	4	87	57 737	3 538	4 838	46 113	3,2 4
68	71	103	59	876	855	—	—	1	6	7 364	300	828	8 492	2,4 5
81	74	112	86	1 064	1 052	—	—	3	43	12 461	751	1 609	14 821	3,6 6
23	23	30	18	230	226	—	—	—	10	2 528	270	634	3 432	2,0 7

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Förband	Kvarligg. från 1952	Under året insjuknade								
		Januari	Februari	Mars	April	Maj	Juni	Juli	Augusti	September
Marinen										
Mänskap	87	1 121	1 091	1 268	697	701	518	670	606	829
1 Flottans fartyg	7	187	279	215	132	130	111	144	117	130
2 Flottan i övrigt	48	160	122	195	165	181	148	156	167	145
3 Stockholm	43	105	68	124	118	124	100	105	121	95
4 Karlskrona	2	17	14	32	11	13	9	12	10	12
5 Göteborg	3	38	40	39	36	44	89	39	36	38
6 Kustartilleriet	11	526	446	482	212	227	184	252	275	455
7 Vaxholm	4	134	108	142	45	45	63	100	93	141
8 Karlskrona	3	202	148	193	70	47	44	79	75	168
9 Färösund	—	30	24	25	14	19	9	15	17	20
10 Älvsborg	4	110	117	95	67	100	48	48	71	85
11 Hemsö	—	50	49	27	16	16	20	10	19	41
12 Skolor	21	248	244	376	188	163	75	118	137	99
13 Sjökrigsskolan	1	12	16	31	6	5	6	27	12	6
14 Marinens underoffskola	1	72	92	73	10	16	12	18	16	27
15 Flottans sjömansskola	1	53	56	113	22	28	14	34	22	17
16 Flottans värnpliktskola	18	111	80	159	150	114	43	39	87	49
Övrig personal	84	337	442	412	211	192	193	144	181	242
1 Flottans fartyg	1	11	15	31	11	6	14	14	16	13
2 Flottan i övrigt	47	150	199	180	105	92	98	59	74	112
3 Kustartilleriet	26	141	205	163	84	83	67	59	80	96
4 Skolor	10	35	23	38	11	11	14	12	11	21
Flygvapnet										
Mänskap	46	960	1 037	864	541	486	547	407	538	633
1 F 1. Västmanlands flygfötlilj	2	50	112	76	49	32	38	22	28	46
2 F 2. Roslagens	1	29	54	53	17	17	20	17	15	26
3 F 3. Ostgöta	1	28	14	29	16	15	19	8	25	23
4 F 4. Jämtlands	—	19	17	18	19	18	18	8	16	5
5 F 5. Krigsflygskolan	1	46	51	31	25	31	31	26	33	29
6 F 6. Västgöta flygfötlilj	3	39	26	21	14	13	17	10	10	17
7 F 7. Skaraborgs	6	53	56	63	33	36	28	23	26	40
8 F 8. Svea	—	85	110	75	42	49	47	32	48	61
9 F 9. Göta	2	69	76	67	48	38	51	24	35	58
10 F 10. Skånska	2	29	51	36	17	11	24	34	28	27
11 F 11. Södermanlands	3	43	48	57	40	15	34	23	51	41
12 F 12. Kalmar	—	60	57	30	21	22	18	7	19	30
13 F 13. Brävalle	1	30	42	50	16	16	14	15	24	32
14 F 14. Hallands	1	48	37	31	21	20	18	19	19	22
15 F 15. Hälsinge	3	19	15	22	20	10	14	9	28	24
16 F 16. Upplands	4	72	59	52	33	29	37	46	37	45
17 F 17. Blekinge	7	77	55	32	44	19	24	16	35	18
18 F 18. Södertörns	7	121	118	65	34	55	41	38	36	62
19 F 21. Norrbottens flygbaskår	2	43	39	56	32	40	54	30	25	27
Övrig personal	82	705	730	673	421	392	419	296	397	531

12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25
Oktober	November	December	Summa	Avförda				Kvarligg till 1954	Antal sjukdagar				Antal sjukdagar per 100 tjänstgöringsdagar
				Dugliga till fortsatt krigstjänstgöring	Tillf. odugliga till fortsatt krigstjänstgöring	Odugliga till fortsatt krigstjänstgöring	Döda		vid truppen	å militär-sjukhus	å civilt sjukhus	Summa	
626	592	493	9 302	8 215	710	377	3	84	27 741	32 276	7 654	67 871	2,5
65	91	54	1 655	1 467	184	—	1	10	4 411	3 662	253	8 326	1,5
157	182	166	1 944	1 786	47	118	1	40	10 422	8 173	3 303	21 898	4,3
114	130	109	1 313	1 227	29	74	1	25	7 439	6 777	1 614	15 830	5,0
7	8	9	154	148	—	—	—	8	1 156	333	440	1 929	2,0
36	44	48	477	411	18	44	—	7	1 827	1 063	1 249	4 139	4,0
301	135	156	3 651	3 075	408	169	1	9	7 682	12 195	2 024	21 901	2,2
76	40	53	1 040	771	176	94	—	3	2 106	3 280	123	5 509	2,2
78	43	36	1 183	1 050	104	28	1	3	2 616	4 328	756	7 700	2,0
14	6	6	199	195	2	2	—	—	347	870	85	1 302	1,8
107	36	41	925	799	95	32	—	3	2 056	2 712	223	4 991	2,7
26	10	20	304	260	31	13	—	—	557	1 005	837	2 399	3,2
103	184	117	2 052	1 887	71	90	—	25	5 226	8 246	2 274	15 746	2,4
6	16	13	156	152	4	—	—	1	349	1 000	40	1 389	2,5
24	52	21	433	416	12	—	—	6	1 021	1 535	68	2 624	1,8
12	18	14	403	404	—	—	—	—	460	1 972	353	2 785	1,6
61	98	69	1 060	915	55	90	—	18	3 396	3 739	1 813	8 948	3,3
240	308	266	3 168	3 154	12	—	11	75	30 574	3 080	4 903	38 557	2,9
3	10	13	157	144	11	—	—	3	646	148	31	825	0,6
111	125	95	1 400	1 386	—	—	10	51	17 040	1 942	3 529	22 511	3,7
99	136	133	1 346	1 355	—	—	1	16	10 878	736	1 247	12 861	2,8
27	37	25	265	269	1	—	—	5	2 010	254	96	2 360	2,4
794	996	589	8 392	7 990	302	115	7	74	25 634	23 945	5 131	54 710	1,8
73	85	43	654	619	18	10	—	9	1 064	2 946	252	4 262	1,7
37	47	28	360	330	17	9	—	5	1 171	1 172	27	2 370	1,4
24	25	10	236	204	21	10	2	—	324	880	95	1 299	1,1
27	40	10	215	196	13	3	—	3	635	1 139	213	1 987	1,5
31	26	21	381	364	12	5	—	1	596	1 525	374	2 495	1,4
24	29	11	231	207	17	8	2	—	632	731	155	1 518	1,6
28	69	39	494	478	5	2	—	15	2 938	1 126	692	4 756	2,5
77	96	73	795	730	45	16	1	3	2 112	1 482	47	3 641	2,2
55	66	63	650	652	—	—	—	—	2 004	837	211	3 052	1,6
42	38	19	356	333	17	5	1	2	1 068	1 210	292	2 570	1,4
28	60	25	465	443	20	3	—	2	889	1 793	238	2 920	1,5
36	40	25	365	363	—	—	—	2	828	938	105	1 871	1,5
38	42	29	348	339	—	5	—	5	1 803	742	295	2 840	3,0
24	25	18	302	300	—	2	—	1	804	1 260	366	2 430	1,7
31	28	22	242	206	34	4	—	1	487	729	283	1 499	1,2
62	112	50	634	574	44	17	—	3	1 324	1 958	356	3 638	1,9
38	35	26	419	393	22	4	—	7	2 829	1 159	515	4 503	2,3
85	83	53	791	788	3	—	—	7	2 378	1 413	365	4 156	2,1
34	50	24	454	421	14	12	1	8	1 748	905	250	2 903	1,8
528	780	597	6 419	6 395	—	1	5	100	43 001	3 245	7 062	53 308	3,1

Tab. 3. Sjukdomar bland personal vid försvaret år 1953

Anm. Tabellen avser under året nyttillkomna (ej från föregående år kvarliggande) sjukdomsfall.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Sjukdomar	Manskap				Övrig personal				Totalt
	Ar- män	Mari- nen	Flyg- vap- net	Sum- ma	Ar- män	Mari- nen	Flyg- vap- net	Summa	
I. Infektionssjukdomar och para- sitära sjukdomar	2 325	538	400	3 263	183	43	81	307	3 570
A 1 Respirationsorganens tuberkulos	574	92	64	730	18	4	9	31	761
A 2 Tuberkulos i meningerna och centrala nervsystemet	—	—	—	—	—	—	—	—	—
A 3 Tuberkulos i tarmarna, peritoneum och mesenteriets lymfkörtlar	6	—	3	9	—	—	—	—	9
A 4 Tuberkulos i ben och leder	7	2	—	9	1	—	—	1	10
A 5 Annan tuberkulos	34	6	1	41	4	2	—	6	47
A 6 Medfödd syfilis	—	—	—	—	1	—	—	1	1
A 7 Tidig syfilis (primär och sekundär) . .	4	6	—	10	—	1	—	1	11
A 8 Tabes dorsalis	—	—	—	—	—	—	—	—	—
A 9 Paralyse générale	—	—	—	—	—	—	—	—	—
A 10 Annan syfilis	1	1	2	4	1	—	—	1	5
A 11 Gonokockinfektioner	67	149	9	225	5	5	3	13	238
A 12 Tyfus	—	—	—	—	—	—	—	—	—
A 13 Paratyfus och annan Salmonellainfektion	105	27	11	143	24	7	10	41	184
A 14 Asiatick kolera	—	—	—	—	—	—	—	—	—
A 15 Brucellos (undulantfeber)	—	—	—	—	—	—	—	—	—
A 16 Dysenteri	1	7	—	8	—	—	—	—	8
A 17 Scharlakansfeber	11	7	—	18	2	1	—	3	21
A 18 Streptokockangina	241	2	46	289	57	—	11	68	357
A 19 Rosfeber	5	5	2	12	3	—	—	3	15
A 20 Septikemi och septikopyemi	—	—	—	—	—	—	—	—	—
A 21 Difteri	—	—	—	—	—	—	—	—	—
A 22 Kikhosta	—	1	—	1	—	—	2	2	3
A 23 Meningokockinfektion	1	—	—	1	—	—	—	—	1
A 24 Pest	—	—	—	—	—	—	—	—	—
A 25 Spletiska	—	—	—	—	—	—	—	—	—
A 26 Stelkramp	—	—	—	—	—	—	—	—	—
A 27 Mjältbrand	—	—	—	—	—	—	—	—	—
A 28 Akut barnförlamning	50	16	6	72	11	—	6	17	89
A 29 Inhemsk sömnsjuka	8	—	2	10	1	3	—	4	14
A 30 Akut baraförlamning: följd tillstånd och inhemsk sömnsjuka: följd tillstånd . .	10	4	5	19	—	—	—	—	19
A 31 Kopper	—	—	—	—	—	—	—	—	—
A 32 Mässling	49	1	3	53	2	—	—	2	55
A 33 Gula febern	—	—	—	—	—	—	—	—	—
A 34 Epidemisk hepatit	10	12	2	24	2	1	2	5	29
A 35 Vattuskräck	—	—	—	—	—	—	—	—	—
A 36 Fläckfeber och andra rickettsiasjuk- domar	—	—	—	—	—	—	—	—	—
A 37 Frossa	—	1	—	1	—	—	—	—	1
A 38 Sugmasksjukdom	—	—	—	—	1	—	—	1	1
A 39 Blåmasksjuka	—	—	—	—	—	—	—	—	—
A 40 Filariasjukdom	—	—	—	—	—	—	—	—	—
A 41 Hakmasksjuka	3	—	—	3	—	—	—	—	3
A 42 Andra masksjukdomar	7	7	1	15	1	—	—	1	16
A 43 Mjuk schanker (036)	3	1	—	4	—	—	—	—	4

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Sjukdomar	Manskap				Övrig personal				Totalt
	Ar- mén	Mari- nen	Flyg- vap- net	Sum- ma	Ar- mén	Mari- nen	Flyg- vap- net	Summa	
Lymphogranuloma inguinale venereum (037)	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Livsmedelsförgiftning (049)	17	—	—	17	—	—	—	—	17
Röda hund (086)	10	2	—	12	—	1	1	2	14
Vattkoppor (087)	188	38	48	274	2	1	4	7	281
Bältros (088)	32	5	11	48	10	4	4	18	66
Påssjuka (089)	783	110	108	1 001	29	12	11	52	1 053
Övriga	98	36	76	210	8	1	18	27	237
II. Tumörer	81	16	13	110	27	17	10	54	164
A 44 Malign tumör i munhåla och svalg	3	—	1	4	—	—	—	—	4
A 45 Malign esofagustumör	—	—	—	—	—	—	—	—	—
A 46 Malign ventrikeltumör	—	—	—	—	—	—	1	1	1
A 47 Malign tunn/grovtarmtumör	1	1	—	2	2	—	1	3	5
A 48 Malign rektaltumör	1	—	—	1	1	—	—	1	2
A 49 Malign tumör i larynx	1	—	—	1	—	—	—	—	1
A 50 Malign tumör i trakea, bronk, lunga och pleura	2	—	—	2	—	4	—	4	6
A 51 Malign tumör i mamma	—	1	—	1	1	2	—	3	4
A 52 Malign tumör i cervix uteri	—	—	—	—	3	—	1	4	4
A 53 Malign tumör i uterus	—	—	—	—	—	1	—	1	1
A 54 Malign prostatatumör	—	—	—	—	—	—	—	—	—
A 55 Malign tumör i huden	2	—	—	2	1	—	—	1	3
A 56 Malign bentumör, malign tumör i bindväv och muskulatur	8	—	—	8	3	2	—	5	13
A 57 Malign tumör på annat ställe	8	2	1	11	3	1	1	5	16
A 58 Leukemi och aleukemi	13	—	—	13	2	—	—	2	15
A 59 Lymfosarkom och andra svulster i lymfatiska systemet och blodbildande organen	4	2	—	6	1	1	—	2	8
A 60 Benign tumör och tumör av icke angiven art	38	10	11	59	10	6	6	22	81
III. IV. Allergiska sjukdomar. Endokrina systemets sjukdomar. Ämnesomsättningsjukdomar. Nutritionsrubbnings. Blodbildande organens och blodets sjukdomar	277	60	67	404	67	26	25	118	522
A 61 Atoxisk struma	12	3	—	15	7	1	2	10	25
A 62 Tyreotoxikos	13	2	1	16	5	1	1	7	23
A 63 Sockersjuka	50	7	5	62	9	2	—	11	73
A 64 Avitaminoser och andra bristsjukdomar	8	—	1	9	5	—	1	6	15
A 65 Anemi	18	2	2	22	7	8	5	20	42
A 66 Allergiska sjukdomar. Sjukdomar i andra endokrina organ, andra ämnesomsättningsrubbnings och andra sjukdomar i blodbildande organen och blodet	176	46	58	280	34	14	16	64	344
V. Mentala sjukdomar. Psykoneuroser. Patologiska personlighetstyper	1 093	271	115	1 479	177	62	65	304	1 783
A 67 Schizofreni (300)	93	19	10	122	3	1	1	5	127
Manisk-depressiv psykos (301)	99	3	8	110	13	4	1	18	128

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Sjukdomar	Manskap				Övrig personal				Totalt
	Ar-mén	Mari-nen	Flyg-vap-net	Sum-ma	Ar-mén	Mari-nen	Flyg-vap-net	Summa	
Övriga mentala sjukdomar	197	39	17	253	22	12	11	45	298
A 68 Psykoneuros och abnorm personlighet	651	177	76	904	134	45	52	231	1 135
A 69 Mentala defekter	53	33	4	90	5	—	—	5	95
VI. Nervsystemets och sinnesorganens sjukdomar	1 743	270	186	2 199	348	77	171	596	2 795
A 70 Hjärnans och ryggmärgens kärlsjukdomar	16	1	—	17	7	1	1	9	26
A 71 Meningit	14	3	2	19	1	—	—	1	20
A 72 Sclerosis disseminata	15	4	—	19	2	2	1	5	24
A 73 Fallandesot	46	8	7	61	2	—	2	4	65
A 74 Inflammatoriska ögonsjukdomar	201	21	30	252	42	15	15	72	324
A 75 Grå starr	2	—	—	2	—	—	—	—	2
A 76 Grön starr	2	1	—	3	4	—	—	4	7
A 77 Inflammation i mellanörat och mastoidit	690	153	68	911	64	20	28	112	1 023
A 78 Migrän (354)	146	9	35	190	40	10	40	90	280
Ischias (363)	296	27	15	338	97	7	34	138	476
Andra sjukdomar i nervsystemet och sinnesorganen	315	43	29	387	89	22	50	161	548
VII. Cirkulationsorganens sjukdomar	535	66	46	647	109	30	57	196	843
A 79 Reumatisk feber	65	19	1	85	4	1	6	11	96
A 80 Kroniska reumatiska hjärtsjukdomar	51	2	4	57	12	1	1	14	71
A 81 Arteriosclerotiska och degenerativa hjärtsjukdomar	18	3	1	22	10	5	1	16	38
A 82 Andra hjärtsjukdomar	90	12	10	112	7	8	5	20	132
A 83 Hypertoni med hjärtsjukdom	34	—	3	37	9	1	3	13	50
A 84 Hypertoni utan uppgift om hjärtsjukdom	76	5	6	87	22	4	10	36	123
A 85 Artersjukdomar	15	3	2	20	8	2	—	10	30
A 86 Andra cirkulationsorganens sjukdomar	186	22	19	227	37	8	31	76	303
VIII. Respirationsorganens sjukdomar	27 844	4 412	4 124	36 380	7 503	1 805	3 742	13 050	49 430
A 87 Vanlig förkylning (470)	6 402	576	1 103	8 081	2 280	546	1 430	4 256	12 337
Akut sinuit (471)	868	111	125	1 104	214	31	112	357	1 461
Akut faryngit (472)	7 121	1 703	1 233	10 057	1 327	484	1 123	2 934	12 991
Akut tonsillit (473)	4 797	1 137	744	6 678	1 028	262	377	1 667	8 345
Akut laryngit och tracheit (474)	839	18	212	1 069	452	65	268	785	1 854
Övriga akuta infektioner i övre luftvägarna	3 602	69	81	3 752	1 115	46	62	1 223	4 975
A 88 Influensa	608	246	143	997	173	220	96	489	1 486
A 89 Lobär lunginflammation	68	4	4	76	16	2	1	19	95
A 90 Bronkopneumoni	291	105	37	433	46	13	18	77	510
A 91 Primär atypisk pneumoni; annan eller icke preciserad pneumoni	63	9	4	76	6	2	3	11	87
A 92 Akut bronkit	2 908	375	395	3 678	823	121	242	1 186	4 864
A 93 Kronisk bronkit; icke preciserad	22	2	5	29	4	3	1	8	37
A 94 Hyperplastiska tonsiller och adenoider	22	7	1	30	3	—	1	4	34
A 95 Pleuraempyem; lungabscess	2	—	—	2	—	—	—	—	2
A 96 Lungsäcksinflammation	32	18	5	55	2	—	1	3	58
A 97 Halsböld (511)	44	12	11	67	5	2	3	10	77
Kronisk sinuit (513)	17	2	1	20	—	2	—	2	22
Andra sjukdomar i respirationsorganen	138	18	20	176	9	6	4	19	195

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Sjukdomar	Manskap				Övrig personal				Totalt
	Ar- män	Mari- nen	Flyg- vap- net	Sum- ma	Ar- män	Mari- nen	Flyg- vap- net	Summa	
IX. Digestionsorganens sjukdomar	6 650	1 210	1 276	9 136	1 553	458	1 218	3 229	12 365
A 98 Tändernas och tandregionens sjukdomar	268	68	112	448	65	22	41	128	576
A 99 Magsår	230	38	7	275	36	9	20	65	340
A 100 Duodenalsår	602	118	47	767	76	52	43	171	938
A 101 Gastrit; duodenit	1 048	198	187	1 433	289	36	117	442	1 875
A 102 Appendicit	372	74	64	510	59	12	32	103	613
A 103 Tarmobstruktion; abdominalt bräck	421	48	14	483	55	9	19	83	566
A 104 Gastroenterit och kolit	3 376	570	791	4 737	839	265	872	1 976	6 713
A 105 Levercirros, skrumplever	10	—	—	10	2	—	8	10	20
A 106 Gallstenssjukdom, kolecystit	53	9	8	70	55	27	31	113	183
A 107 Stomalit (536)	10	3	3	16	6	3	1	10	26
Analfissur, analfistel (574)	25	2	5	32	15	3	8	26	58
Perianal och periproktal abscess	2	—	1	3	1	1	—	2	5
Bukhinneinflammation (576)	5	—	—	5	—	—	—	—	5
Andra sjukdomar i digestionsorganen	228	82	37	347	55	19	26	100	447
X. Urogenitalorganens sjukdomar	511	160	76	747	167	74	118	359	1 106
A 108 Akut nefrit	89	25	18	132	7	5	3	15	147
A 109 Kronisk nefrit; icke preciserad	56	9	3	68	3	2	—	5	73
A 110 Infektiosa njursjukdomar	38	1	3	42	2	1	1	4	46
A 111 Sten i urinorganen	78	35	8	121	39	22	21	82	203
A 112 Prostatahyperplasi	1	—	—	1	3	—	—	3	4
A 113 Sjukdomar i mamma	1	—	—	1	—	—	3	3	4
A 114 Cystit (605)	60	9	11	80	42	12	18	72	152
Uretrit, ej venerisk (607)	36	6	1	43	14	—	—	14	57
Prostatit (611)	25	18	4	47	7	2	10	19	66
Hydrocele testis (613)	20	10	3	33	8	2	2	12	45
Andra sjukdomar i urogenitalorganen	107	47	25	179	42	28	60	130	309
XI. Havandeskapets, förlossningens och barnsängstidens sjukdomar	—	—	—	—	36	7	16	59	59
A 115 Feber under havandeskapet, förlossningen, barnsängstiden	—	—	—	—	5	—	—	5	5
A 116 Havandeskapsförgiftning. Förgiftning under barnsängstiden	—	—	—	—	3	1	2	6	6
A 117 Havandeskapsblödning och blödning vid förlossningen	—	—	—	—	6	1	—	7	7
A 118 Abort utan uppgift om feber eller förgiftning	—	—	—	—	4	1	3	8	8
A 119 Abort med feber	—	—	—	—	2	—	1	3	3
A 120 Andra komplikationer under havandeskapet, förlossningen, barnsängstiden	—	—	—	—	16	4	10	30	30
XII. XIII. Huden och underhudens, skelettets och rörelseorganens sjukdomar	5 168	581	459	6 208	637	199	337	1 173	7 381
A 121 Furunkel och karbunkel (690)	537	125	93	755	55	23	28	106	861
Akut lymfadenit (694)	96	13	13	122	13	1	7	21	143
Övriga infektioner i hud och underhud	152	27	12	191	15	11	5	31	222
A 122 Artrit och spondylit	205	28	11	244	26	10	12	48	292
A 123 Muskelreumatism och reumatism utan specifikation	1 025	131	89	1 245	266	75	125	466	1 711
A 124 Osteomyelit och perlostit	99	—	8	107	3	2	1	6	113

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
Sjukdomar	Manskap				Övrig personal				Totalt	
	Ar- mén	Mari- nen	Flyg- vap- net	Sum- ma	Ar- mén	Mari- nen	Flyg- vap- net	Sum- ma		
A 125	Ankylos av led (737)	35	—	2	37	1	—	—	1	38
	Ryggradskrökning (745)	41	2	7	50	2	1	1	4	54
	Plattfot (746)	102	1	5	108	5	—	—	5	113
	Hallux valgus et varus (747)	7	—	—	7	—	—	1	1	8
	Övriga ankylos och deformiteter av ben och muskler	538	54	45	637	51	15	43	109	746
A 126	Eksem (701)	284	72	42	398	44	15	22	81	479
	Osteokondros (732)	49	4	1	54	1	—	1	2	56
	Syndvit, bursit, tendovaginit	861	29	42	932	40	2	18	60	992
	Andra hud-, ben- och ledsjukdomar . .	1 137	95	89	1 321	115	44	73	232	1 553
	XIV. Medfödda missbildningar	37	10	11	58	4	1	1	6	64
A 127	Kluven ryggrad och hjärnhinnebräck . .	1	2	2	5	1	—	—	1	6
A 128	Medfödda missbildningar i cirkulations- organen	2	—	—	2	—	—	—	—	2
A 129	Andra medfödda missbildningar	34	8	9	51	3	1	1	5	56
	XVI. Senilitet. Ofullständigt preci- serade fall	792	362	173	1 327	129	110	66	305	1 632
A 136	Senilitet utan uppgift om sinnessjukdom	1	—	5	6	2	6	—	8	14
A 137	Sjukdoms- och dödsorsaken otillräckligt angiven eller okänd	791	362	168	1 321	127	104	66	297	1 618
	XVII. Skador genom yttre våld och förgiftning	10 919	1 346	1 446	13 711	1 231	259	512	2 002	15 713
AN 138	Fraktur på skallen	55	17	10	82	4	—	2	6	88
AN 139	Fraktur på kotpelaren och bälén	103	10	9	122	17	2	11	30	152
AN 140	Fraktur på extremiteterna	610	133	84	827	87	23	39	149	976
AN 141	Urledvridning utan fraktur	264	54	34	352	39	3	18	60	412
AN 142	Stukning	2 470	278	347	3 095	235	58	126	419	3 514
AN 143	Skada (utan fraktur) på skalp. hjärn- hinnor och hjärna	1 079	154	110	1 343	112	21	33	166	1 509
AN 144	Skada på bröst-, buk-, bäckenorgan (med eller utan sår, med eller utan brott på bröstben och revben)	136	26	10	172	29	14	6	49	221
AN 145	Övriga sår	1 268	151	212	1 631	216	33	104	353	1 984
AN 146	Ytskada, kontusion ej förut nämnd . .	2 621	151	288	3 060	285	48	123	456	3 516
AN 147	Främmande kropp genom naturlig öpp- ning	11	4	4	19	5	3	1	9	28
AN 148	Bränn- och frätskada	107	51	17	175	36	6	17	59	234
AN 149	Förgiftning	209	11	10	230	12	2	3	17	247
AN 150	Förfrysning (1505)	12	3	3	18	2	—	—	2	20
	Elektricitetsskada (1505)	2	—	—	2	—	—	—	—	2
	Drunkning (1505)	4	1	1	6	—	—	—	—	6
	Vaccinationsbesvär (1505)	753	187	210	1 150	4	—	—	4	1 154
	Övriga och ospecificerade skador . . .	1 215	115	97	1 427	148	46	29	223	1 650
	Summa	57 975	9 302	8 392	75 669	12 171	3 168	6 419	21 758	97 427

Tab. 4. Sjukdomar vid olika förband inom försvaret år 1953

Anm. Tabellen avser under året nytillkomna (ej från föregående år kvarliggande) sjukdomsfall.

Förband	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
	I. Infektionssjukdomar och parasitära sjukdomar								II. Tumörer		III, IV	V. Mentala sjukdomar		VI
	A 1 Respirationsorganens tuberkulos	A 2—5 Tuberkulos i andra organ	A 17 Scharlakansfeber	A 18 Streptokockangina	A 32 Mässling	A 43 Röda hund (086)	A 43 Påsjsjuka (089)	A 6—43 Övriga	A 44—59 Malign tumör	A 60 Benign tumör	A 61—66 Allergiska sjd. Endokrina syst. sjd. Amnesoms. sjd. Nutritionsrubb. Blodbild. org. o. blod. sjd.	A 67 Sinnessjukdom	A 68—69 Övriga	A 70—78 Nervsystemets sjukdomar
Manskap														
Armén	574	47	11	241	49	10	788	610	48	38	277	380	704	1 748
<i>I. Militärömrådet</i>	<i>144</i>	<i>3</i>	<i>2</i>	<i>17</i>	<i>35</i>	<i>3</i>	<i>188</i>	<i>143</i>	<i>6</i>	<i>8</i>	<i>53</i>	<i>49</i>	<i>63</i>	<i>322</i>
1 Norra skånska infanterireg.	4	—	—	—	30	2	26	21	—	1	3	—	10	18
2 Södra „	2	—	—	—	1	—	18	21	—	2	12	15	18	98
3 Kronobergs regemente . . .	3	—	—	—	—	—	8	24	—	—	—	1	—	15
4 Norra Smålands reg.	—	—	—	—	1	—	104	6	1	—	1	5	—	20
5 Skånska pansarreg.	2	—	—	—	—	1	2	2	—	—	—	—	4	24
6 Wendes artilleriregemente . .	—	—	1	17	—	—	2	23	—	1	1	—	1	13
7 Smålands artillerireg.	16	—	—	—	1	—	2	8	2	1	12	11	13	30
8 Skånska luftvärnskåren	17	—	—	—	—	—	2	14	—	—	9	2	4	20
9 Göta ingenjörkår	60	2	—	—	—	—	20	20	2	2	13	11	13	34
10 Skånska trängreg.	40	1	1	—	2	—	4	4	1	1	2	4	—	50
<i>II. Militärömrådet</i>	<i>50</i>	<i>2</i>	<i>2</i>	<i>—</i>	<i>1</i>	<i>3</i>	<i>27</i>	<i>129</i>	<i>1</i>	<i>9</i>	<i>27</i>	<i>8</i>	<i>97</i>	<i>263</i>
1 Jämtlands fältjägarreg.	15	1	—	—	1	—	11	31	—	1	10	6	41	81
2 Hälsinge regemente	27	—	—	—	—	—	9	11	1	1	12	—	19	38
3 Västernorrlands regemente . .	2	—	—	—	—	—	—	39	—	6	2	—	6	37
4 Norrlands artillerireg.	5	1	—	—	—	2	4	10	—	1	2	2	18	27
5 Sundsvalls luftvärnskår	1	—	1	—	—	—	—	3	—	—	—	—	8	12
6 Norrlands trängreg.	—	—	1	—	—	1	3	35	—	—	1	—	5	68
<i>III. Militärömrådet</i>	<i>161</i>	<i>28</i>	<i>2</i>	<i>6</i>	<i>7</i>	<i>—</i>	<i>185</i>	<i>109</i>	<i>15</i>	<i>8</i>	<i>74</i>	<i>211</i>	<i>190</i>	<i>434</i>
1 Älvsborgs regemente	13	—	1	—	6	—	59	27	1	1	6	7	35	53
2 Hallands „	5	—	—	—	—	—	2	6	—	3	2	3	9	39
3 Bohusläns „	63	6	1	—	—	—	13	11	1	1	27	130	—	87
4 Livregementets husarer	12	4	—	—	1	—	43	11	7	—	2	20	24	39
5 Skaraborgs pansarreg.	30	2	—	—	—	—	21	19	3	2	12	21	50	117
6 Göta artilleriregemente	2	1	—	6	—	—	37	12	—	—	6	1	11	20
7 Karlsborgs luftvärnsreg.	1	—	—	—	—	—	4	3	—	—	—	3	—	28
8 Göteborgs luftvärnskår	—	—	—	—	—	—	1	9	—	—	4	—	10	13
9 Göta trängreg.	35	15	—	—	—	—	5	11	3	1	15	26	51	38
<i>IV. Militärömrådet</i>	<i>158</i>	<i>7</i>	<i>1</i>	<i>216</i>	<i>4</i>	<i>3</i>	<i>138</i>	<i>107</i>	<i>8</i>	<i>9</i>	<i>77</i>	<i>83</i>	<i>246</i>	<i>434</i>
1 Svea livgarde	1	—	—	20	1	—	13	7	4	—	4	8	44	19
2 Livgrenadjärregementet	11	—	—	—	—	—	15	15	1	1	2	—	14	33
3 Upplands regemente	25	—	—	16	—	—	8	10	—	—	18	—	67	89
4 Livregementet till häst	3	—	—	—	—	1	4	6	—	—	5	21	—	40
5 Göta pansarlivgarde	10	—	—	—	—	1	—	4	1	1	4	—	17	8
6 Södermanlands pansarreg. . . .	—	—	—	—	—	—	4	3	—	1	1	—	2	35

15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31
VII	VIII. Respirationsorganens sjukdomar						IX. Digestionsorganens sjukdomar			X	XI	XII, XIII	XIV	XVI	XVII	
A 79—86 Cirkulationsorganens sjukdomar	A 87 Tonsillitis et pharyngitis acuta (473, 474)	A 88 Influenta	A 89 Lobär lunginflammation	A 90 Bronkopneumoni	A 92 Akut bronkit	A 87—97 Övriga	A 99—100 Mag- och duodenalsår	A 102 Appendicit	A 98—107 Övriga	A 108—114 Urogenitalorganens sjukdomar	A 115—120 Havsandekapeis, förlösen o. barnsängstidens sjukdomar	A 121—126 Hudens och underhudens, skelettets o. rörelseorganens sjukd.	A 127—129 Medfödda missbildningar	A 136—137 Senilitet Ofallständigt preciserade fall	AN 138—150 Skador gm yttre våld och förgiftning	Summa
535	11 918	608	68	291	2 908	12 051	832	372	5 446	511	—	5 168	37	792	10 919	57 975
117	2 410	188	6	70	601	1 795	171	60	929	99	—	1 007	7	159	1 874	10 529
11	389	19	1	8	24	65	12	12	79	9	—	94	—	115	185	1 138
20	516	22	—	2	43	196	17	7	143	20	—	284	3	8	418	1 883
—	391	86	1	13	435	11	3	8	142	5	—	73	—	—	154	1 373
6	221	—	—	7	37	446	8	7	146	6	—	149	—	—	303	1 474
3	85	22	2	—	6	185	3	6	37	5	—	10	—	—	93	492
10	150	—	1	—	10	35	1	2	42	2	—	54	—	—	113	479
12	245	2	—	27	21	340	30	2	149	11	—	165	2	2	320	1 422
21	41	9	—	10	11	233	18	3	50	12	—	60	—	24	72	632
17	47	—	1	3	7	272	51	2	65	16	—	87	2	17	132	894
17	325	28	—	—	7	12	28	11	76	13	—	31	—	—	84	742
54	1 040	140	10	39	247	2 631	60	46	723	50	—	949	3	203	1 359	8 173
28	313	24	3	11	112	838	26	13	174	19	—	336	1	129	533	2 758
6	146	—	7	13	40	492	19	10	144	13	—	216	—	74	318	1 616
5	—	—	—	—	1	763	—	5	149	4	—	211	—	—	220	1 450
13	81	41	—	7	3	252	11	4	75	8	—	79	—	—	106	752
2	190	13	—	4	16	12	2	6	38	1	—	45	—	—	60	414
—	310	62	—	4	75	274	2	8	143	5	—	62	2	—	122	1 183
164	3 170	104	5	60	333	1 748	325	78	1 260	138	—	1 258	11	164	2 732	12 980
31	107	—	1	8	22	550	27	19	189	12	—	88	2	2	475	1 740
7	673	—	—	6	10	45	15	6	123	10	—	153	5	68	424	1 609
41	654	69	—	10	85	89	101	22	242	44	—	356	—	—	326	2 379
15	361	8	—	6	22	42	31	7	101	15	—	132	—	18	236	1 157
34	292	16	1	17	64	353	83	7	174	26	—	186	2	2	441	1 973
6	162	—	1	2	70	195	8	3	48	5	—	72	1	66	121	855
3	454	—	2	1	5	69	6	6	120	6	—	85	—	—	382	1 178
1	182	6	—	5	18	288	4	4	158	10	—	64	1	1	179	957
26	285	5	—	5	37	117	50	4	105	10	—	122	—	18	148	1 132
120	2 293	54	3	56	925	3 510	171	87	1 512	115	—	970	10	88	2 706	14 111
25	428	1	1	1	11	915	24	9	162	16	—	155	—	—	554	2 423
4	339	11	—	19	22	52	2	9	71	10	—	47	1	23	116	818
34	522	—	—	4	10	264	28	12	317	24	—	248	—	—	236	1 932
6	30	—	—	2	394	8	3	3	106	4	—	84	—	—	254	974
10	44	—	—	1	8	138	14	3	55	3	—	25	—	11	56	414
2	43	—	2	1	3	450	—	3	88	5	—	27	—	—	186	856

Förband	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
	I. Infektionssjukdomar och parasitära sjukdomar								II. Tumörer		III, IV	V. Mentala sjukdomar		VI
	A 1 Respirationsorganens tuberkulos	A 2—5 Tuberkulos i andra organ	A 17 Scharlakansfeber	A 18 Streptokokkangina	A 32 Mässling	A 43 Röda hund (086)	A 43 Påsjsjuka (089)	A 6—43 Övriga	A 44—59 Maligna tumör	A 60 Benigna tumör	A 61—66 Allergiska sjd. Endokrina syst. sjd. Amnesoms. sjd. Nutrientsrubbn. Blodbild. org. o. blod. sjd.	A 67 Sinnessjukdom	A 68—69 Övriga	A 70—78 Nervsystemets sjukdomar
7 Svea artilleriregemente . . .	31	2	—	15	1	—	1	13	1	—	7	11	35	10
8 Östgöta luftvärnsreg. . .	20	2	—	—	—	—	1	4	—	—	5	11	14	8
9 Stockholms . . .	14	—	—	—	1	—	8	13	—	2	—	1	25	58
10 Svea ingenjörkår . . .	32	—	—	—	—	—	2	8	1	—	10	4	—	66
11 Signalregementet . . .	8	—	1	165	—	1	3	6	—	1	16	2	16	11
12 Svea trängkår . . .	2	—	—	—	—	—	19	2	—	3	4	3	4	33
13 Infanteriets kadettskola	—	—	—	—	1	—	—	4	—	—	—	5	—	1
14 Krigsskolan . . .	—	—	—	—	—	—	20	1	—	—	—	—	—	1
15 Arméns underofficersskola	1	—	—	—	—	—	6	5	—	—	1	—	4	2
16 Infanteriskjutskolan . . .	—	3	—	—	—	—	34	4	—	—	—	17	3	16
17 Ridskolan . . .	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—
18 Tygskolan . . .	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1	4
V. Militärområdet	16	—	4	—	—	—	168	73	2	—	13	18	48	106
1 Värmlands regemente . . .	6	—	2	—	—	—	88	24	—	—	—	1	9	20
2 Livregementets grenadjärer	—	—	—	—	—	—	12	22	1	—	2	4	9	42
3 Dalregementet . . .	2	—	2	—	—	—	59	17	1	—	6	3	19	30
4 Bergslagens art.-reg. . .	8	—	—	—	—	—	8	7	—	—	5	10	11	14
5 Art.skjutskolan Villingsberg	—	—	—	—	—	—	1	3	—	—	—	—	—	—
VI. Militärområdet	25	7	—	2	—	—	58	33	11	4	27	19	38	161
1 Norrbottens regemente . . .	2	—	—	1	—	—	6	6	5	1	3	—	5	39
2 Västerbottens regemente . .	—	—	—	—	—	—	—	13	—	—	2	1	—	23
3 Norrlands dragonregemente	5	1	—	—	—	—	11	5	1	—	2	14	3	27
4 Bodens artilleriregemente . .	6	1	—	—	—	—	1	2	—	—	2	2	—	9
5 Luleå luftvärnskår . . .	5	4	—	1	—	—	7	2	—	—	9	2	18	18
6 Bodens ingenjörkår . . .	3	—	—	—	—	—	2	2	—	—	8	—	4	26
7 Signalreg.komp. i Boden . . .	—	—	—	—	—	—	28	3	5	1	—	—	—	5
8 Arméns jägarskola . . .	4	1	—	—	—	—	3	—	—	2	1	—	8	14
VII. Militärområdet	20	—	—	—	2	1	19	16	—	—	6	1	22	23
1 Gotlands infanteriregemente	18	—	—	—	2	1	12	10	—	—	6	1	19	17
2 Gotlands artillerikår . . .	2	—	—	—	—	—	7	6	—	—	—	—	3	6
Marinen	92	8	7	2	1	2	110	316	6	10	60	61	210	270
1 Flottans fartyg . . .	4	—	1	—	—	—	3	107	1	2	4	6	25	48
2 Flottan i övrigt . . .	20	1	1	—	—	2	10	78	—	1	20	5	106	53
3 Stockholm . . .	11	1	1	—	—	1	7	57	—	—	15	—	79	37
4 Karlskrona . . .	1	—	—	—	—	—	1	1	—	—	2	2	3	5
5 Göteborg . . .	8	—	—	—	—	1	2	20	—	1	3	3	24	11
6 Kustartilleriet . . .	41	4	—	—	1	—	85	50	3	4	22	21	66	91
7 Vaxholm . . .	31	3	—	—	—	—	2	24	2	4	11	11	51	33
8 Karlskrona . . .	7	1	—	—	—	—	53	10	1	—	9	9	15	31

15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31
VII	VIII. Respirationsorganens sjukdomar						IX. Digestionsorganens sjukdomar			X	XI	XII. XIII	XIV	XVI	XVII	
A 79—86 Cirkulationsorganens sjukdomar	A 87 Tonsillitis et pharyngitis acuta (473, 474)	A 88 Influensa	A 89 Lobär lunginflammation	A 90 Bronkopneumoni	A 92 Akut bronkit	A 87—97 Övriga	A 99—100 Mag- och duodenalsår	A 102 Appendicit	A 98—107 Övriga	A 108—114 Urogenitalorganens sjukdomar	A 115—120 Havandeskapets, förlossn. o. barnsängstidens sjukdomar	A 121—126 Hudens o. underhudens, skelettets o. rörelseorganens sjukdomar	A 127—129 Medfödda missbildningar	A 136—137 Senilitet Ofullständigt precicerade fall	AN 138—150 Skador gm yttre våld och förgiftning	Summa
5	252	—	—	1	2	5	13	4	47	10	—	75	—	21	169	731
10	26	7	—	2	9	373	41	3	35	8	—	57	1	29	81	747
3	128	12	—	1	12	364	6	9	149	1	—	55	—	—	238	1 100
9	132	—	—	2	9	236	26	11	46	10	—	39	4	4	126	777
3	3	3	—	—	428	2	9	5	90	6	—	61	1	—	298	1 139
3	85	1	—	14	5	259	—	1	168	4	—	33	2	—	158	803
—	15	—	—	—	—	43	2	2	51	1	—	13	—	—	14	152
1	35	—	—	3	—	65	—	2	4	4	—	8	—	—	51	195
2	38	—	—	1	—	219	1	7	37	5	—	16	—	—	50	423
3	152	11	—	4	—	99	2	4	65	4	—	24	1	—	107	525
—	5	8	—	—	1	—	—	—	4	—	—	1	—	—	7	27
—	16	—	—	—	11	18	—	—	17	—	—	2	—	—	5	75
28	1 269	—	34	26	492	824	34	24	476	42	—	419	3	37	754	4 910
6	512	—	32	—	49	56	6	5	101	11	—	100	—	—	163	1 191
1	344	—	2	12	229	48	11	2	128	4	—	120	—	—	252	1 245
17	361	—	—	8	204	387	1	8	199	20	—	147	2	—	197	1 690
3	10	—	—	6	10	249	16	9	31	7	—	46	1	37	121	609
1	42	—	—	—	—	84	—	—	17	—	—	6	—	—	21	175
50	1 469	90	10	34	367	1 109	66	70	478	52	—	453	3	47	1 322	5 905
7	154	22	2	6	13	562	6	20	118	4	—	94	—	—	384	1 438
1	453	49	1	4	69	95	1	3	104	3	—	112	—	—	321	1 206
1	266	—	—	7	18	17	9	2	18	7	—	41	—	—	109	564
4	116	—	—	8	118	39	6	23	47	9	—	7	—	2	126	528
15	121	8	—	—	21	224	22	2	56	14	—	72	—	1	75	689
11	132	8	4	9	18	90	14	9	65	1	—	37	—	44	120	599
—	59	3	—	—	10	162	—	8	37	—	—	24	—	—	95	437
11	168	—	3	—	—	10	8	3	33	14	—	66	3	—	92	444
2	267	32	—	6	43	434	5	7	68	15	—	112	—	94	172	1 367
2	110	—	—	5	20	405	4	5	44	12	—	96	—	71	117	977
—	157	32	—	1	23	29	1	2	24	3	—	16	—	23	55	390
66	2 840	246	4	105	375	842	156	74	980	160	—	581	10	362	1 346	9 302
9	586	39	—	11	79	87	20	13	244	24	—	111	2	23	206	1 655
10	484	90	—	17	43	153	47	18	214	59	—	135	1	118	258	1 944
7	376	3	—	10	29	103	30	12	135	44	—	84	1	88	182	1 313
2	26	—	—	4	5	45	5	—	13	4	—	12	—	9	14	154
1	82	87	—	3	9	5	12	6	66	11	—	39	—	21	62	477
29	948	100	1	29	102	544	54	22	418	43	—	262	4	113	594	3 651
20	249	30	1	4	32	104	30	6	120	20	—	84	3	34	131	1 040
8	377	38	—	15	43	56	20	12	115	15	—	101	1	79	167	1 183

Förband	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	
	I. Infektionssjukdomar och parasitära sjukdomar								II. Tumörer		III, IV		V. Mentalasjukdomar		VI
	A 1 Respirationsorganens tuberkulos	A 2—5 Tuberkulos i andra organ	A 17 Scharlakansfeber	A 18 Streptokockangina	A 32 Mässling	A 43 Röda hund (086)	A 43 Påsajuka (089)	A 6—43 Övriga	A 44—59 Malign tumör	A 60 Benign tumör	A 61—66 Allergiska sjd. Endokrina syst. sjd. Amnesoms. sjd. Nutritionsrubbn. Blodbild. org. o. blod. sjd.	A 67 Sinnessjukdom	A 68—69 Övriga	A 70—78 Nervsystemets sjukdomar	
9 Färösund	—	—	—	—	—	—	4	1	—	—	—	—	—	6	
10 Älvsborg	1	—	—	—	1	—	10	5	—	—	—	—	—	17	
11 Hemsö	2	—	—	—	—	—	16	10	—	—	2	1	—	4	
12 Skolor	27	3	5	2	—	—	12	81	2	3	14	29	13	78	
13 Sjökrigsskolan	—	—	—	2	—	—	—	7	—	—	3	1	—	4	
14 Marinens skolor Berga	—	—	1	—	—	—	6	24	—	1	1	2	—	17	
15 Flottans sjömansskola	—	—	2	—	—	—	5	10	1	1	1	—	1	8	
16 Flottans vpl.skola	27	3	2	—	—	—	1	40	1	1	9	26	12	49	
Flygvapet	64	4	—	46	3	—	108	175	2	11	67	35	80	186	
1 F 1. Västmanlands flygfl.	—	—	—	—	—	—	7	6	—	4	2	6	3	22	
2 F 2. Roslagens ,	3	—	—	—	—	—	1	2	—	1	1	1	7	6	
3 F 3. Östgöta ,	2	1	—	—	1	—	—	1	1	—	4	1	5	—	
4 F 4. Jämtlands ,	—	—	—	17	—	—	—	4	—	—	—	—	—	2	
5 F 5. Krigsflygskolan	3	1	—	—	—	—	—	9	—	1	4	7	—	6	
6 F 6. Västgöta flygflottilj	3	—	—	21	—	—	1	1	—	—	19	—	4	5	
7 F 7. Skaraborgs ,	—	—	—	—	—	—	51	64	—	—	—	1	7	10	
8 F 8. Svea ,	15	2	—	4	—	—	1	8	—	—	8	3	10	19	
9 F 9. Göta ,	—	—	—	—	—	—	16	10	—	—	—	3	—	15	
10 F 10. Skånska ,	6	—	—	—	2	—	—	3	—	3	6	—	4	11	
11 F 11. Södermanl. ,	4	—	—	—	—	—	12	1	—	—	8	—	7	8	
12 F 12. Kalmar ,	—	—	—	—	—	—	3	3	—	—	—	—	—	2	
13 F 13. Bråvalla ,	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	2	1	9	
14 F 14. Hallands ,	1	—	—	—	—	—	4	25	—	—	—	1	2	10	
15 F 15. Hälsinge ,	14	—	—	—	—	—	—	9	—	—	—	—	9	2	
16 F 16. Upplands ,	9	—	—	—	—	—	8	10	—	—	7	7	11	17	
17 F 17. Blekinge ,	1	—	—	—	—	—	—	6	—	—	1	—	4	3	
18 F 18. Södertörns ,	1	—	—	4	—	—	—	5	—	1	3	—	3	31	
19 F 21. Norrbottens flygbask.	2	—	—	—	—	—	4	8	1	1	1	3	3	8	
Övrig personal	31	7	3	68	2	2	52	142	32	22	118	68	236	596	
1 Armén	18	5	2	57	2	—	29	70	17	10	67	38	139	348	
2 I. Milo	5	—	1	—	—	—	12	6	4	1	14	5	22	46	
3 II. ,	1	2	—	—	—	—	3	19	3	—	4	2	26	49	
4 III. ,	—	1	—	12	—	—	8	9	6	5	16	13	26	36	
5 IV. ,	9	2	1	42	1	—	4	24	—	2	24	11	47	174	
6 V. ,	—	—	—	—	1	—	2	3	—	1	4	3	9	20	
7 VI. ,	3	—	—	3	—	—	—	4	4	1	5	4	9	20	
8 VII. ,	—	—	—	—	—	—	—	5	—	—	—	—	—	3	
9 Marinen	4	2	1	—	—	1	12	23	11	6	26	17	45	77	
10 Flottans fartyg	—	—	—	—	—	—	1	6	—	—	1	3	2	6	
11 Flottan i övrigt	3	1	—	—	—	1	5	11	9	6	20	12	35	38	
12 Kustartilleriet	1	—	1	—	—	—	6	4	2	—	5	2	8	31	
13 Skolor	—	1	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	2	
14 Flyggräpnat	9	—	—	11	—	1	11	49	4	6	25	13	52	171	

15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31
VII	VIII. Respirationsorganens sjukdomar						IX. Digestionsorganens sjukdomar			X	XI	XII, XIII	XIV	XVI	XVII	
A 79—86 Cirkulationsorganens sjukdomar	A 87 Tonsillitis et pharyngitis acuta (473, 474)	A 88 Influenta	A 89 Lobär lunginflammation	A 90 Bronkopneumoni	A 92 Akut bronkit	A 87—97 Övriga	A 99—100 Mag- och duodenalsår	A 102 Appendicit	A 98—107 Övriga	A 108—114 Urogenitalorganens sjukdomar	A 115—120 Havandeska, pets, förlösn. o. barnsängstidens sjukdomar	A 121—126 Hudens o. underhudens, skeltets och rörelseorganens sjukdomar	A 127—129 Medfödda missbildningar	A 136—137 Senilitet Ofallständigt preciterade fall	AN 138—150 Skador genom yttre våld och förgiftning	Summa
—	48	8	—	—	2	47	1	1	33	3	—	6	—	—	39	199 9
1	228	18	—	8	6	305	3	2	136	4	—	52	—	—	128	925 10
18	46	6	—	2	19	32	—	1	14	1	—	19	—	—	129	304 11
1	522	17	3	48	151	58	9	21	104	34	—	73	3	108	288	2 052 12
1	41	—	—	—	18	2	—	3	23	—	—	12	2	—	37	156 13
2	198	—	—	4	21	31	—	4	30	9	—	18	—	17	49	433 14
2	203	17	2	13	26	14	—	8	14	4	—	12	—	18	41	403 15
15	380	—	1	31	86	11	9	6	37	21	—	31	1	73	161	1 060 16
46	1 977	143	4	37	395	1 568	54	64	1 158	76	—	459	11	184	1 446	8 392
2	96	6	—	1	18	208	1	8	103	10	—	43	—	—	108	654 1
4	99	27	—	4	10	5	3	2	48	6	—	24	—	22	84	360 2
2	19	2	—	—	—	93	3	1	24	6	—	21	—	—	49	236 3
2	30	23	—	3	7	45	—	4	39	—	—	3	—	—	36	215 4
2	172	11	—	4	14	7	5	6	23	1	—	22	1	15	68	381 5
2	22	9	—	1	3	42	2	—	18	2	—	13	—	12	51	231 6
1	115	2	—	2	37	32	5	5	51	4	—	21	—	—	86	494 7
3	330	—	2	1	5	6	7	3	114	3	—	44	4	61	146	795 8
2	357	14	—	1	6	7	2	3	113	1	—	24	1	17	59	650 9
1	51	—	—	2	82	8	—	2	44	10	—	32	1	6	83	356 10
4	53	2	—	2	—	184	6	2	60	2	—	16	—	14	80	465 11
—	104	—	—	3	—	205	1	—	6	—	—	13	—	—	25	365 12
2	13	—	—	1	4	175	2	5	54	3	—	17	—	—	57	348 13
—	143	—	—	2	2	9	2	5	39	4	—	17	—	4	32	302 14
3	28	1	—	2	16	12	1	10	29	7	—	22	—	—	77	242 15
4	211	—	1	5	16	88	5	—	56	8	—	40	1	9	122	634 16
1	43	26	—	2	161	—	1	3	60	4	—	28	—	—	75	419 17
1	50	—	—	—	9	309	2	3	233	2	—	30	3	3	101	791 18
10	41	20	1	1	5	133	6	2	44	3	—	29	—	21	107	454 19
196	4 601	489	19	77	1 186	6 678	236	103	2 890	359	59	1 173	6	305	2 002	21 758
109	2 355	173	16	46	823	4 090	112	59	1 382	167	36	637	4	129	1 231	12 171 1
15	364	62	2	10	61	666	35	9	192	35	4	116	1	31	225	1 944 2
161	193	10	1	6	29	648	9	13	171	43	1	78	—	18	148	1 493 3
22	435	19	—	20	72	435	26	8	202	29	7	129	1	30	189	1 756 4
36	905	40	8	7	518	1 619	29	13	605	38	19	182	1	19	428	4 808 5
6	145	—	4	—	65	311	6	5	123	10	2	59	1	5	91	876 6
14	259	25	1	3	69	312	5	10	79	12	3	67	—	12	140	1 064 7
—	34	17	—	—	9	99	2	1	10	—	—	6	—	14	10	230 8
30	746	220	2	13	121	703	61	12	385	74	7	199	1	110	259	3 168 9
2	52	6	—	1	9	11	3	1	29	4	—	7	1	2	10	157 10
18	226	159	—	8	78	268	63	2	171	29	3	101	—	66	94	1 400 11
6	339	55	2	4	17	407	19	8	147	38	4	72	—	36	132	1 346 12
4	129	—	—	—	17	17	3	1	38	3	—	19	—	6	23	265 13
57	1 500	96	1	18	242	1 885	63	32	1 123	118	16	337	1	66	512	6 419 14

Tab. 5. Antal avlidna vid försvaret år 1953

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Dödsorsak	Manskap				Övrig personal				Totalt
	Armén	Marinen	Flygvapnet	Summa	Armén	Marinen	Flygvapnet	Summa	
Tuberkulos. Tuberculosis (pulmonis)	—	1	—	1	—	1	—	1	2
Paratyfus. Paratyphus	—	—	1	1	—	—	1	1	2
Barnförlamning. Poliomyelitis	6	1	—	7	—	—	1	1	8
Monocytagina. Angina monocytotica	1	—	—	1	—	—	—	—	1
Svulster (elakartade). Tumores malignae	2	—	2	4	6	7	2	15	19
Blodpropp i hjärna och hjärta. Embolia cerebri, infarctus cordis	—	—	—	—	3	—	—	3	3
Hjärnblödning. Haemorrhagia cerebri	—	—	—	—	2	—	—	2	2
Reumatisk feber. Febris rheumatica	1	—	—	1	—	—	—	—	1
Hjärtinflammation. Myocarditis	2	—	—	2	—	—	—	—	2
Förkalkning i hjärtat. Arteriosclerosis cordis	—	—	—	—	2	2	—	4	4
Akut hjärtsvagheter. Insufficiencia cordis acuta	1	—	—	1	—	—	1	1	2
Lunginflammation Pneumonia (Bronchopneumonia)	—	—	—	—	1	1	—	2	2
Magsår. Ulcus duodeni	1	—	—	1	3	—	—	3	4
Abdominalt bräck. Hernia abdominalis	1	—	—	1	—	—	—	—	1
Bukhinneinflammation. Peritonitis	2	—	—	2	—	—	—	—	2
Akut pankreatit. Pancreatitis acuta	1	—	—	1	—	—	—	—	1
Njurinflammation. Nephritis	—	—	—	—	1	—	—	1	1
Skottskada. Vulnus sclopetarium	3	—	1	4	—	—	—	—	4
Drunkning. Submersio	6	2	3	11	—	—	—	—	11
Trafikolycka	22	1	2	25	—	—	2	2	27
Flyghaveri	—	—	17	17	—	—	10	10	27
Olyckshändelse av annan art	2	1	—	3	—	1	1	2	5
Själv mord. Suicidium	2	—	2	4	1	—	—	1	5
Summa	53	6	28	87	19	12	18	49	136

Tab. 6 a. Å garnisonssjukhusen vårdade militära patienter år 1953

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Sjukhus	Kvarl. fr. föreg. år	Intagna	Summa vårdade	Utskrivna					Kvarl. d. 31 dec.	Antal underhållsdagar
				Till fortsatt krigstjänst		Till annan sjukvårdsanst.	Avlidna	Summa		
				dagliga	odagliga					
Stockholm	45	1 422	1 467	1 391	—	16	15	1 422	45	23 199
Karlsborg	1	163	164	162	—	—	1	163	1	1 839
Boden	—	390	390	381	1	5	1	388	2	3 192
Skövde	2	84	86	86	—	—	—	86	—	752
Eksjö	2	1 100	1 102	1 098	—	—	—	1 098	4	6 543
Sollefteå	—	137	137	119	11	5	—	135	2	1 554
Summa	50	3 296	3 346	3 237	12	26	17	3 292	54	37 079
Därav										
Off. o. d.	4	125	129	124	—	1	1	126	3	1 977
Underoff. o. d.	6	164	170	163	—	—	5	168	2	2 341
Manskap	26	2 513	2 539	2 506	6	10	3	2 515	24	23 253
Därav armén	14	2 075	2 089	2 057	6	7	2	2 072	17	17 635
marinen	8	336	344	336	—	3	—	339	5	4 556
flygvapnet	4	102	106	103	—	—	1	104	2	1 062
Anst. arb.	14	494	508	464	10	1	8	483	25	9 508

Tab. 6 b. Samtliga å garnisonssjukhusen vårdade patienter år 1953

1	2	3	4	5	6	7	8	9
Sjukhus	Antalet ¹ vård- platser d. 31/19	Under året		Under- hålls- dagar	Vårdade			Vård- dagar pr patient
		in- tagna	av- lidna		pr dag	på en gång		
						högst	lägst	
<i>Militära patienter</i>	..	3 296	17	37 079	102	165	42	11
Stockholm	..	1 422	15	23 199	64	98	35	16
Karlsborg	..	163	1	1 839	5	9	3	11
Boden (inkl. epidemiavd.)	..	390	1	3 192	9	4	2	8
Skövde	..	84	—	752	2	7	—	9
Eksjö	..	1 100	—	6 543	18	37	2	6
Sollefteå	..	137	—	1 554	4	10	—	11
<i>Civila patienter</i>	..	15 250	365	230 985	632	856	374	15
Stockholm	..	1 958	52	38 363	105	142	55	20
Karlsborg	..	860	31	13 614	37	54	14	16
Boden (inkl. epidemiavd.)	..	8 755	118	116 896	320	452	218	13
Skövde	..	1 388	28	20 580	56	68	38	15
Eksjö	..	1 186	73	22 051	60	74	37	19
Sollefteå	..	1 103	63	19 481	54	66	12	18
<i>Samtliga patienter</i>	1 006	18 546	382	268 064	734	983	422	14
Stockholm	220	3 380	67	61 562	169	208	95	18
Karlsborg	60	1 023	32	15 453	42	63	17	15
Boden (inkl. epidemiavd.)	484	9 145	119	120 088	329	456	220	13
Skövde	68	1 472	28	21 332	58	69	39	14
Eksjö	100	2 286	73	28 594	78	111	39	13
Sollefteå	74	1 240	63	21 035	58	76	12	17

¹ Antalet vårdplatser för militära och civila patienter var för sig år i allmänhet icke särskilt fastställt.

Tab. 7. Läkareundersökningar av den till första flygutbildning inryckande personalen åren 1952—1953

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Personal	Godkända i %		Underkända. Kassationsorsaker (procentuellt i olika grupper)							
			1952				1953			
	1952	1953	Ögon- sjukdomar	Öron- sjukdomar	Övr. sjukdomar eller lyten	Kombinerade sjukdomar	Ögon- sjukdomar	Öron- sjukdomar	Övr. sjukdomar eller lyten	Kombinerade sjukdomar
Flygvapnet										
Aspiranter	92	98	88	6	6	—	100	—	—	—
Fältflygare	85	87	70	13	13	4	48	11	41	—
Underbefäl	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Samtliga flygförare	87	89	78	11	12	4	50	10,5	39,5	—

Tab. 8. Olycksfall i samband med flygning åren 1944—1953

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
	1944	1945	1946	1947	1948	1949	1950	1951	1952	1953
Antal flyghaverier med dödsfall	25	25	24	19	20	23	18	17	14	23
Antal dödsfall	47	43	37	25	25	42	25	23	17	28
Antal dödade { officerare	15	12	14	6	5	10	9	7	7	7
{ underofficerare	1	2	6	4	2	5	1	1	—	5
{ manskap	31	29	17	15	18	27	15	15	10	16
Antal svårt skadade { officerare	4	1	1	1	1	3	1	—	—	—
{ underofficerare	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—
{ manskap	10	4	5	5	4	—	2	1	2	3
Antal lätt skadade { officerare	6	4	6	2	1	2	1	—	1	6
{ underofficerare	1	—	—	—	—	—	—	—	—	2
{ manskap	3	13	15	5	2	1	2	6	5	5

Tab. 9. Sjuktransportflygningar år 1953

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
	Antal flyg- ningar	Antal trans- porter	Flygtid		Antal flyg- kilometer		Antal transporterade personer			
			i allt	per flygning	i allt	per flygn.	pa- tienter	sjukvårds- personal	övr. med- följande	Summa
Boden	110	38	114 ^t 30 ^m	1 ^t 3 ^m	24 535	223,1	38	12	102	152
Östersund	28	13	47 ^t 10 ^m	1 ^t 41 ^m	8 250	294,5	14	8	18	40
Hägernäs	176	86	104 ^t 4 ^m	0 ^t 35 ^m	17 409	98,9	87	63	104	254
I allt år 1953	314	137	265 ^t 44 ^m	0 ^t 51 ^m	50 194	159,9	139	83	224	446
1952	243	104	201 ^t 6 ^m	50 ^m	35 770	147,2	104	74	152	330
1951	270	125	216 ^t 3 ^m	48 ^m	36 127	134	134	65	199	398
1950	301	134	240 ^t 37 ^m	48 ^m	40 976	137	142	81	210	443
1949	205	90	169 ^t 45 ^m	50 ^m	32 519	160	93	46	156	295
1948	254	111	156 ^t 46 ^m	37 ^m	28 226	111,2	130	78	186	394